Cena egz. 20 groszy. Nakład 38000 egzemplarzy. Dziś 12 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika" dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI".
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agencjach 2.75 zł. miesięcznie, 8.25 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.11 zł. miesięcznie, 9.33 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 5.00 zł., do Gdańska 4.00 guld., do Niemiec 4.00 mk., do Francji i Ameryki 7.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 68. | BYDGOSZCZ, czwartek dnia 22 marca 1928 r. | Rok XXII.

Odpowiedź litewska dla min. Zaleskiego.

Waldemaras będzie przewodniczył delegacji litewskiej w Królewcu.

Warszawa, 21. 3. (Pat.) Dnia 20. marca bm. o godz. 12. w poł. posła polskiego w Berlinie Olszowskiego odwiedził poseł litewski Sidzikauskas i doręczył mu pismo treści następującej:

Panie Ministrze! Rząd mój polecił mi prosić W. E. aby zechciał przesłać J. E. p. Augustowi Zaleskiemu, Ministrowi Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej następującą wiadomość: Rząd litewski ma zaszczyt podać do wiadomości rządu Rzplitej Polskiej, w odpowiedzi na notę J. E. p. Ministra Spraw Zagr. Rzplitej Polskiej z dnia 15. marca 1928 r, że delegacji litewskiej na konferencję litewsko-polską, która odbędzie się dnia 30. bm. w Królewcu przewodniczyć będzie J. E prof. Waldemaras prezes rady ministrów i min. spraw zagr. Litwy. Zechce Pan przyjąć, Panie Ministrze, zapewnienie mojego wysokiego poważania. (—) Sidzikauskas.

Gen. Sikorski w odstawce.

Warszawa, 21. 3. (Tel. wł.) Dziennik Personalny Ministerstwa Spraw Wojskowych przynosi **zwolnienie generała Władysława Sikorskiego ze stanowiska dowódcy lwowskiego okręgu.** Równocześnie dowódcą tego okręgu mianowany został **generał Popowicz,** dowódca I. dywizji legjonów w Wilnie. Dziennik Personalny nie zawiera żadnej wzmianki co do przydziału generała Sikorskiego. W kołach wojskowych i politycznych wywołała wiadomość ta **wielkie wrażenie.** „Robotnik" powtarza pogłoski, jakoby odwołanie Sikorskiego było w związku z wydaną świeżo przezeń książką „Nad Wisłą i Wkrą", którą tłumaczą obecnie na język francuski.

„Głos Prawdy" wybucha z tego powodu spazmami radości.

Tarcia w P. P. S. o poparcie rządu marszałka Piłsudskiego.

Warszawa, 21. 3. (AW.) Onegdaj obradował okręgowy komitet warszawskiej PPS, omawiając sytuację polityczną, a w szczególności ustosunkowanie się P. P. S do obecnego rządu. Jak wynika z przebiegu obrad w organizacji warszawskiej PPS przeważają sympatje do marszałka Piłsudskiego. W wyniku narad postanowiono zwrócić się do władz centralnych PPS z apelem do nawiązania kontaktu z rządem i poparcia jego usiłowań. Inicjatywa ta spotkała się z daleko idącym krytycyzmem ze strony niektórych czynników władz centralnej PPS. Wyniki obrad organizacji warszawskiej PPS wpłyną zapewne na zaotsrzenie się stosunków wewnętrznych tego stronictwa.

Uchwały Chadecji w Małopolsce Wsch.

Lwów, 21. 3. (AW.) Jak się dowiaduje korespondent Ajencji Wschodniej, we Lwowie odbył się ub. niedzieli zjazd Rady Dzielnicowej Chrześcijańskiej Demokracji na województwa lwowskie, tarnopolskie i stanisławowskie. Zjazd uchwalił wyrażenie uznania dla prof. Szydelskiego, posła Bryły, senatora Thullie oraz profesora Makarewicza za ich pracę i wysiłki dookoła **zjednoczenia społeczeństwa polskiego na wschodzie** i zaprowadzoną przez nich ostatnio politykę. Zjazd wyraził następnie **żal z powodu rozbicia solidarności społeczeństwa polskiego w Małopolsce przez Narodową Demokrację.** Jedna z dalszych uchwał wyraża **życzenie, aby klub Ch. D. poparł rząd obecny** w jego poczynaniach dla dobra państwa i Kościoła.

Odznaczenie ks. biskupa Bandurskiego.

Wilno, 20. 3. (Pat.) W poniedziałek, dnia 19. bm. w godzinach popołudniowych p. wojewoda Raczkiewicz w obecności dyrektora departamentu Skotnickiego, dokonał dekoracji wielką wstęgą orderu Polonia Restituta ks. biskupa Władysława Bandurskiego w jego prywatnych apartamentach.

Dziwne pomyłki przy obliczaniu mandatów.

„Wola Ludu" w artykule „Cuda wyborcze w okręgu siedleckim" stwierdziła fakt następujący:

„W końcu tygodnia wyszedł nr. 11 „Placówki", tygodnika siedleckiego Egzekutywy Związku Naprawy Rzeczypospolitej, czyli listy nr. 1.

Czytamy tam, że na listę nr. 25 (Ch. D. i Piast) padło głosów:

w powiecie węgrowskim	10 614
w powiecie sokołowskim	3 332
w powiecie siedleckim	6 829
Razem	13 614

Dosłownie: trzynaście tysięcy sześćset czternaście głosów w całym okręgu.

A teraz, Szanowny Czytelniku, weź ołówek do ręki i dodaj sam. Choćbyś nie wiem jak długo liczył, zawsze ci wyjdzie nie 13 614, a tylko 20 775. Ponieważ na mandat poselski według obliczeń tejże półurzędowej gazety sanacyjnej trzeba było tylko 14 621 głosów, więc z tego wynikałoby, że Polskiemu Blokowi Katolickiemu należy się jeden mandat poselski i jeszcze mu na drugi pozostaje 6 514 głosów.

Tymczasem, jak wiemy, lista nr. 25 w Siedleckiem mandatu nie otrzymała.

Znowu wybuch amunicji w Osowejgórze.

Zapalił się także las...

Bydgoszcz, 21 marca.

Wczoraj popołudniu o godz. 16,44 została zaalarmowana straż pożarna do Ossowej Góry, gdzie **w fabrykach amunicji wybuchł pożar.** Pożar powstał wskutek eksplozji pocisków, do której przyczyniła się zbyt wielka gorączka, wydzielana przez parę. Cała szopa padła pastwą płomieni i wszelka akcja rtunkowa zmieniająca do uratowania szopy nie odniosła skutku.

Wybuch był tak silny, że **odłamki granatów, wylatując w powietrze, zapaliły znajdujący się w pobliżu las.** Straż pożarna zatem zabrała się do gaszenia pożaru lasu i zdołała w ciągu dwuch godzin ogień zlokalizować.

Wypadku w ludziach na szczęście nie było.

Otwarcie Sejmiku Oświatowego w Poznaniu.

Poznań, 21 3. (Telefonem.) Wczoraj po południu rozpoczęły się w sali domu ewangelickiego obrady XVII sejmiku oświatowego towarzystw czytelni ludowych. Obrady zagaił prezes rady głównej dr. W. Celichowski. Rektora uniwersytetu Grochmalickiego reprezentował prof. Klinger. W przemówieniu swojem podniósł doktor Celichowski m. i. **zasługi położone około rozbudowy T. C. L. przez śp. mec. Osuchowskiego.** Do prezydjum sejmiku wybrano kuratora Chrzanowskiego, ks. Romińskiego z Pomorza, Podolewskiego ze Śląska, Sebla z Janówca i ks. prob. Skoniecznego z Bydgoszczy. Szczegółowe sprawozdanie z działalności Rady i poszczególnych kół T. C. L. złożył ks. dyrektor Antoni Ludwiczak.

Niemcy zerwali rokowania z Polską z powodu dekretu granicznego?

Warszawa, 21. 3. (Tel. wł.) Prasa berlińska oświadcza, że nowelizacja polskiego dekretu granicznego nie odpowiada przyrzeczeniom polskim (?) wskutek czego **nie może być mowy o dalszem prowadzeniu rokowań wśród wytworzonej atmosfery.**

„Express Poranny" przeprowadził ankietę wśród reprezentantów dyplomacji nad Sprewą. Twierdzą oni stanowczo, że pogróżka Niemiec niepodjęcia traktatu nie jest odosobnioną. Położenie charakteryzuje zaostrzenie się **tarcia z Rosją oraz wypowiedzenie traktatu handlowego z Anglją.**

Min. Groener żeruje na niemieckiej nienawiści do Polski.

Pancerniki na obronę Prus Wschodnich.

Berlin, PAT. Reichstag rozpatrywał onegdaj budżet Ministerstwa Reichswehry. W czasie dyskusji minister Reichswehry **Groener** wygłosił dłuższe przemówienie o zasadach polityki wojskowej Niemiec, wypowiadając się kategorycznie za przyznaniem przez Reichstag kredytów

na budowę pancernika.

Minister Groener podkreślił, że zgadza się całkowicie z premjerem pruskim Braunem co do tego, iż czynniki polityczne powinny decydować, a czynniki wojskowe powinny odgrywać tylko rolę doradczą. Zarzuty premjera pruskiego, jakoby rzeczoznawcy wojskowi Reichswehry zmienili w ostatnich czasach swoje przekonania, wypowiadając się za budową pancernika, minister Groener odparł jako niesłuszne. Istotnie przed dwoma laty kierownictwo marynarki przyznało, iż kwestja budowy pancernika nie jest wyjaśniona, gdyż sprawa konstrukcji i zdolności do działania tego pancernika nie była jeszcze przez fachowców ostatecznie opracowana. W warunkach ówczesnych było istotnie rzeczą zbyteczną zbudować pancernik, któryby nie odgrywał żadnej większej roli. W ciągu tych dwuch lat jednak

udało się konstruktorom i technikom niemieckim stworzyć konstrukcję pancernika o 10.000 ton, która nawet przez rzeczoznawców angielskich uznana została za doskonałą i przewyższającą wszystko, co w tym zakresie uczyniono przed wojną.

Marynarka wojenna nie zamierza więc budować wszystkich 12-u torpedowców, ale pancerniki według nowej konstrukcji zdecydowana jest budować. Dowodzi to, że marynarka niemiecka nie zamierza budować pancerników dla samego tylko budowania, lecz dlatego, by wzmocnić siły morskie Niemiec. Minister Groener próbował następnie wytłomaczyć na przykładzie,

jaką rolę może odegrać pancernik.

Zarówno flota niemiecka, jak i armja nie mogą służyć do wielkich operacji wojennych, lecz powinny być zdatne do obrony granic i do obrony neutralności w czasie kryzysów politycznych, a wreszcie do takich zadań, które leżą w zupełnie innej płaszczyźnie, niż decyzje wojenne w czasie wojny światowej. „Wyobraźcie sobie tylko panowie — oświadczył min. Groener — że **Prusy Wschodnie i Górny Śląsk zostałyby napadnięte jednocześnie.** Wszystkie siły lądowe jakie posiadmy zostałyby użyte do obrony granicy śląskiej. **Obrona i udzielenie pomocy Prusom Wschodnim jest na drodze lądowej niemożliwe,** pozostaje więc tylko droga morska. W takim wypadku siły morskie mogłyby poważnie, a nawet decydująco przyczynić się do utrzymania Prus Wschodnich.

Samochód wjechał w oddział wojska.

Berlin. Na jednej z ulic Berlina dorożka samochodowa wjechała na maszerujący oddział Reichswehry. 6 żołnierzy dostało się pod koła samochodu, doznając poważnych okaleczeń.

Ks. nuncjusz Marmaggi na Zamku.

Wręczenie listów uwierzytelniających.

Dnia 17 bm. o godz. 11 na Zamku w Warszawie w obecności Prezydenta Rzeczypospolitej p. Mościckiego i ministrów spraw zagranicznych i oświaty odbyło się wręczenie listów uwierzytelniających przez nowego nuncjusza apostolskiego mons. Franciszka Marmaggiego, który wygłosił następujące przemówienie.

Przemówienie ks. nuncjusza.

„Panie Prezydencie! Z uczuciem prawdziwego zadowolenia, a nawet, śmiem powiedzieć, dumy, — danem mi jest rozpocząć dziś wykonanie wysokiego i odpowiedzialnego urzędu, który mój Dostojny Władca, Jego Świątobliwość Pius XI raczył mi powierzyć, mianując mię swoim nuncjuszem apostolskim przy osobie Waszej Ekscelencji, godnego Naczelnika tego szlachetnego i wielkiego narodu polskiego. W tej uroczystej chwili nie mogę nie pamiętać, że mam zaszczyt objąć stanowisko, zajmowane niegdyś przez samą Głowę Kościoła, jako pierwszego nuncjusza apostolskiego w Polsce Odrodzonej, w tym pełnym chwały kraju, którego każde wydarzenie śledzi On teraz z wysokości swej Stolicy z miłością i zajęciem.

Nie dla pięknego zwrotu nazwałem „krajem pełnym chwały“ tę ziemię wielkich świętych, wielkich królów i wielkich bohaterów, którzy zdobyli dla Polski słusznie jej należący się tytuł opatrznościowego przedmurza religji i cywilizacji chrześcijańskiej.

Przywiązanie tego narodu „semper fidelis“ w ciągu wieków do Świętego Kościoła jest jednym z najpiękniejszych tytułów do uwielbienia ze strony katolików całego świata, podobnie jak i epickie walki o wolność i niepodległość, prowadzone aż do dnia, gdy kraj ten znalazł się na zawsze wśród wielkich narodów Europy.

Błagam, od tej pierwszej chwili mojej misji, o łaskę Wszechmocnego i wstawiennictwa Dziewicy, Matki Boga i ludzi, którą Polacy nazywają Królową Korony Polskiej. Pod takiemi auspicjami i z wiarą w poparcie Waszej Ekscelencji i Jej znakomitego rządu, mam zaszczyt złożyć w ręce Pana, Panie Prezydencie, listy pontyfikalne, akredytujące mnie w charakterze nuncjusza apostolskiego przy osobie Waszej Ekscelencji“.

Odpowiedź Prezydenta.

„Księże Nuncjuszu. Z głęboką czcią odbieram pismo Ojca Świętego, mocą którego Wasza Ekscelencja zostaje akredytowana przy mojej osobie w charakterze Nuncjusza Apostolskiego i pragnę odrazu wyrazić moją wdzięczność Jego Świątobliwości za dokonanie wyboru na to stanowisko tak wybitnego dyplomaty. Waszej zaś Ekscelencji szczere podziękowanie za tak wzniosłe wypowiedziane słowa uznania dla Narodu Polskiego i jego roli historycznej, zasadom której zawsze pozostaje on wierny.

Stosunki dyplomatyczne, od wieków istniejące pomiędzy Stolicą Apostolską i Polską, po stuletniej przerwie przez Monsignora Achillesa Ratti tak szczęśliwie wznowione, przybrały rozwój szczególnie serdeczny z chwilą, gdy ten pierwszy przedstawiciel Głowy Kościoła w Odrodzonej Polsce, a tak wielki i szczery kraju tego przyjaciel, został powołany przez Opatrzność na Stolicę Piotrową.

Witając Cię Księże Nuncjuszu, uważam sobie za miły obowiązek podkreślić, że znane są w Polsce częste dowody życzliwości okazywanej przez Ciebie naszym rodakom w tych krajach, w których sprawowałeś poprzednio swój wysoki urząd, oraz zapewnić, że przy wykonywaniu Twego obecnego zadania, moje poparcie i współdziałanie Rządu Najjaśniejszej Rzeczypospolitej są Ci z góry zapewnione“.

Samobójstwo dyrektora więzienia.

(z) **Lida**, 21. 3. (Tel. wł.) Wczoraj o godz. 6 wieczorem odebrał sobie życie wystrzałem z rewolweru dyrektor więzienia Bolesław Marek. Przyczyną samobójstwa były nadużycia, na skutek których denat miał być aresztowany.

Komunista Prystupa szkaluje w Charkowie Polskę.

Warszawa, 21. 3. (Tel. wł.) Przed upływem ubiegłej kadencji sejmowej rozeszła się wiadomość o zagadkowem zniknięciu członka partji komunistycznej posła Prystupy. Obecnie okazuje okazuje się, że Prystupa uciekł do Sowietów. Dzienniki charkowskie drukują przeprowadzoną z nim rozmowę pełną oszczerstw, oczerniających wszystko co polskie.

Powrót delegacji sowieckiej z Niemiec.

Berlin, 20. 3. (Pat.) „Germania“ donosi z Moskwy, że członkowie delegacji sowieckiej do rokowań handlowych z Niemcami, którzy przybyli dziś do Moskwy, przyjęci zostaną przez Cziczerina. Kierownik delegacji sowieckiej Schleicher w dniu dzisiejszym złożył Rykowowi sprawozdanie o stanie rokowań. Powrót do Moskwy delegacji sowieckiej wywołał tam przygnębiające wrażenie.

W Ameryce gorzej niż w Polsce.

W Nowym Jorku przyszło do zaburzeń bezrobotnych. Powodem było ogłoszenie, że do pewnego biura potrzebny jest goniec z pensją 16 dolarów tygodniowo. Przed biurem pojawiło się około 1.500 mężczyzn i kobiet, reflektujących na to stanowisko. Gdy dowiedzieli się, że posada jest już zajęta, usiłowali zburzyć urządzenie biura. Policja rozproszyła tłum.

Z powodu 7-ej rocznicy plebiscytu górnośląskiego.

Dnia 20. bm. upłynęło siedem lat od wiekopomnego plebiscytu na Górnym Śląsku. Lud śląski mimo wiekowej germanizacji oświadczył wtedy swą niezłomną wolę, że duszą i ciałem chce należeć do Polski. Ludność, zamieszkała na terenie plebiscytowym a więc bez blisko 200.000 emigrantów, którzy przybyli na głosowanie z całej Rzeszy Niemieckiej i w 80% głosowali za Niemcami, wypowiedziała się w imponującej większości za Polską.

Wynik ten można należycie ocenić w całem swem ogromnem i doniosłem znaczeniu biorąc pod uwagę trzy momenty: 1) Lud śląski, lud robotniczy, był prawie że zupełnie pozbawiony rodzimej inteligencji, która była zniemczona i sama dawała najgorliwszych germanizatorów swego plemienia; 2) cała akcja plebiscytowa, która trwała przeszło rok, odbywała się pod presją urzędów, pozostających, prócz kontroli aljanckiej, w całości w rękach niemieckich, oraz pod niesłychanym terorem bojówek niemieckich, które grasowały szczególnie w powiatach zachodnich; 3) położenie polityczne i gospodarcze Polski było jeszcze tak mało ustalone, że stąd agitacja niemiecka czerpała najwięcej „argumentów“ przeciw połączeniu się Śląska z macierzą.

W takiem świetle przedstawiają się tem jaśniej wielkie zalety śląskie: miłość do Polski, wiara w siebie i w przyszłość swego narodu, odwaga, a często wprost bohaterstwo, poświęcenie i ofiarność bez granic; zalety, które przeszły próbę ogniową trzech powstań.

Górny Śląsk przyniósł Polsce jako wiano, olbrzymie dobra materjalne. Polska jednak winna zawsze pamiętać o tem, że **Śląsk ma swoją własną duszę, że wrócił do Macierzy z ufnością jakoby dziecka, oczekując od niej pełni rozwoju**, której mu Niemcy dać nie chciały i rzeczywiście też dać nie mogły. Górny Śląsk nie potrzebuje więc „sanacji“ i innych podobnych eksperymentów, gdyż dzięki Bogu ludność jego jest nawskróś zdrowa ale domaga się, aby budowano nadal na jego mocnych podstawach, których nie mogła podkopać wiekowa robota wroga. Tylko pod tym warunkiem doczeka się Polska od niego przypływu nowych, zdrowych sił. **W.**

Kronika telegraficzna.

Warszawa, 21. 3. (tel. wł.) Przewodniczący komisji mieszanej na Górnym Śląsku Calonder, którego wystąpienie w sprawie „Roty“ zrobiło tak duże wrażenie w społeczeństwie, wyjechał wczoraj nagle z Katowic do Berlina.

Lublin, 21. 3. (tel. wł.) Magistrat m. Lublina zerwał umowę z amerykańską firmą Ullen & Co w sprawie budowy elektrowni miejskiej i sam podjął się wzniesienia i urządzenia gmachu przy pomocy kredytów, uzyskanych w Banku Gospodarstwa Krajowego.

Dr. Kreutz dyrektorem monopolu tytoniowego.

(z) **Warszawa**, 21. 3. (Tel. wł.) Rada ministrów postanowiła przedstawić Prezydentowi Rzeczypospolitej do podpisu nominację dr. Kreutza na stanowisko dyrektora państwowego monopolu tytoniowego. Doktor Kreutz był dotąd zastępcą dyrektora, a po dymisji p. Belzy Ostrowskiego kierował monopolem.

Pogrzeb śp. Smulskiego.

Warszawa, 21. 3. (Tel. wł.) Donoszą z Chicago, że pogrzeb finansisty polskiego Smulskiego odbył się bardzo uroczyście. W pogrzebie wzięli udział m. i. poseł polski, Paderewski, kilku ministrów Stanów Zjednoczonych i nieprzeliczone rzesze ludności. Nadeszły kondolencje od prezydenta Stanów Zjednoczonych, od ministra finansów Mellona, od korpusu dyplomatycznego itd.

Metropolita Djonizy atakuje rektora uniwersytetu X. Szlagowskiego.

Warszawa, 21. 3. (tel. wł.) Organ cerkiewny metropolity Dyonizego zaatakował w brutalny sposób rektora uniwersytetu warszawskiego ks. Szlagowskiego. Metropolita jest kierownikiem studjów teologji prawosławnej na uniwersytecie. Senat oddał sprawę komisji profesorskiej, która odparła wszelkie zarzuty. Dyonizy przeprosił ks. Szlagowskiego w specjalnym liście. Słychać, że metropolita, który udał się zagranicę, na dłuższy urlop kuracyjny, już więcej nie wróci na swoje stanowisko.

Putek zrzekł się mandatu.

Warszawa, 21. 3. (AW.) Wybrany z okręgu 43 (Wadowice, Nowy Targ, Żywiec) poseł Putek z „Wyzwolenia“ zwrócił się do zarządu stronnictwa, z żądaniem przydzielenia mu mandatu z listy państwowej, na której figuruje na trzeciem miejscu. Zarząd „Wyzwolenia“ odpowiedział odmownie, wobec czego p. Putek oświadczył, iż zrzeka się mandatu zarówno z listy okręgowej jak i państwowej.

Traktat polsko-łotewski podpisany.

Warszawa, 21. 3 (AW.) W dniu wczorajszym podpisany został protokół końcowy w sprawie rokowań o traktat handlowy polsko-łotewski. Protokół podpisali pos. Łukasiewicz, i minister spraw zagranicznych Balodis. Wobec istniejących różnic zdań w sprawie klauzuli rosyjskiej i litewskiej traktat nie został zawarty.

Uroczystości Ibsenowskie w Norwegji.

Oslo, 20. 3. (Pat.) Dzień dzisiejszy był kulminacją w obchodzie stuletniej rocznicy urodzin Ibsena. Miasto udekorowane jest flagami. Na grobie Ibsena odbyło się uroczyste składanie wieńców. M. i. złożył również wieniec p. Artur Śliwiński, który przybył z Warszawy. O g. 12 w poł. wszystkie forty w Oslo oddały po 21 wystrzałów armatnich. Uroczystości odbywały się również i na prowincji.

Jan Kiepura w Medjolanie.

Opera „La Scala“ w Medjolanie zaangażowała na świetnych warunkach słynnego polskiego tenora Jana Kiepurę na przeciąg trzech lat. Artysta zobowiązał się występować tam w każdym sezonie przez sześć miesięcy. Kiepura debiutował już w kwietniu ub. roku w „Scali“ w Turandocie.

Dlaczego aresztowano inżynierów niemieckich w Rosji?

Berlin, 20. 3. (Pat.) „Kreuzztg.“ podaje wersję pochodzące rzekomo od jednego z inżynierów niemieckich przybyłych z Rosji, iż aresztowanie w zagłębiu donieckiem spowodowane zostało przez wykrycie w jednej z kopalń 15 pudów dynamitu. Poszukiwania dynamitu tego doprowadziły do aresztowania inżynierów, którym dana kopalnia podlegała.

Rokowania o Tanger.

Paryż, 20. 3. (Pat.) Rokowania w sprawie Tangeru rozpoczęły się pod przewodnictwem Brianda. Biorą w nich dział Francja, Hiszpanja, Włochy i Anglja.

Djament za 7.500.000 fr.

Nowy Jork. Słynna amerykanka Peggy Joyce zakupiła największy na świecie djament niebieski, płacąc za niego 7.500.000 franków. Djament ten jest większym, aniżeli sławny Koh-i Noor.

19. marca w Palestynie.

Jerozolima, 20. 3. (Pat.) W dniu imienin p. marszałka Józefa Piłsudskiego odbyła się w Tel Awiwie uroczysta akademja przy licznym udziale żydów polskich, przedstawicieli miejscowych towarzystw, instytucji i konsulatu.

PROGRAMY RADJOFONICZNE.

CZWARTEK, 22 MARCA.

Poznań (344,8). Godz. 12,05—12,30: (Transmisja z Warszawy). Odczyt „Rapperswilskie Muzeum Narodowe w Warszawie“ — dr. Wład. Szyszkowski. 12,30—14.00: Koncert dla młodzieży z Filharmonji warsz. 14.00: Notowania pieniężne i komunikaty PAT. 16.55—17,20: Odczyt „Hodujmy kwiaty“ — p. Zofja Chełmicka. 17,20—17,45: Odczyt „Bolszewizm wśród młodzieży“ — red. Ed. Swidziński. 17,45—18,45: Audycja literacka. 18,45—19,10: Nadprogram. 19,10—19.35: 39-ta lekcja jęz. angielskiego. 19,35—20.00: Odczyt „Historja prasy i dziennikarstwa“ — red. D. Jarochowski. 20.00—20.25: Odczyt organ. przez Prezydjum Rady Ministrów. 20.30—22.00: Koncert wieczorny. 22.00—22.20: Sygnał czasu. Nadprogram. 22.20—22.40: Komunikaty: gosp., meteor., PAT i Z. O. K. Z.

Warszawa (1111). Godz. 12.00: Sygnał czasu, komunikat lotn.-met., hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie, nadprogram. 12.05—12,30: Odczyt „Rapperswilskie Muzeum Narodowe w Warszawie“ — dr. Wład. Szyszkowski. 12,30—14.00: Koncert dla młodzieży z Filh. warsz. 15.00—15,20: Komunikaty: meteor., gospd. i nadprogram. 15,30—16.00: Odczyt „Rozwój terytorjalny państwa polskiego“ — Stan. Arnold. 16.00—16,25: Odczyt „Jan Kochanowski“ — p. Furmanik. 16,25—16.40: Komunikat harcerski. 16.40—17.05: Odczyt. 17,20—17,45: „Wśród książek“. 17.45—18,55: Audycja literacka. 19.05—19,15: Komunikat rolniczy. 19,15—19,30: Rozmaitości. 20.00—20,25: Odczyt organizowany przez Prezydjum Rady Ministrów. 20,30: Transmisja z Wilna. 22,00—22,05: Sygnał czasu i komunikat lotniczo-met. 22,05—22,20: Komunikaty PAT. 22,20—22,30: Komunikaty: policyjny, sportowy oraz nadprogram. 22,30—23,30: Muzyka tan.

Michał Łempicki.

Powojenne reformy agrarne.

II.

Rozmiarą dotychczasowej parcelacji rolnej w Europie. — Skutki gospodarcze. — Jakie powinno być zadanie reformy agrarnej. — Przewrot agrarny w Rosji i jego następstwa. — Reformy rolne państw Bałtyckich są złagodzoną kopją wzoru bolszewickiego. — Litewska reforma rolna skierowana jest przeciw polskiej własności ziemskiej.

W poprzednim artykule mówiliśmy o charakterze reform agrarnych (rewolucyjny lub ewolucyjny) i o różnych czynnikach, które na ten charakter oddziaływują (względy socjalne, narodowościowe, wpływy żydowsko - masońskie.) Przechodząc teraz do porównawczego zobrazowania reform agrarnych w różnych krajach i w Polsce, uważamy za obowiązek tu zaznaczyć, że w roku ubiegłym pojawiła się wielce aktualna i cenna książka p. Wł. Studnickiego p. t.: „Przewroty i reformy agrarne Europy powojennej i Polski". Autor jej, niestrudzony i przenikliwy badacz stosunków gospodarczych, w pierwszej części swej pracy dał szczegółowy przegląd reform agrarnych w rozmaitych krajach i osiągniętych wyników; w drugiej — przebieg dyskusji rolnych w naszych ciałach prawodawczych i zakończył wszechstronną oceną obowiązującej obecnie w Polsce „Ustawy o Reformie Rolnej. Ze względu na zebrany w niej obfity materjał rzeczowy i na wyciągnięte z tego materjału przez autora wnioski, — książka p. Studnickiego, obok poprzednich prac w tej materji (pp. Biegeleisena, Rosego, prof. Jaworskiego), powinna się znaleść na stole każdego, interesującego się kwestją agrarną; z tej książki też czerpiemy znaczną część podawanych tu informacji.

*

Jak ogłasza Międzynarodowy instytut agrarny, do końca 1926 r. na cele reformy agrarnej obrócono, t. j. **rozparcelowano w całej Europie około 8 milj. hektarów**, a mianowicie, w Rumunji — 2,9 milj. ha, na Łotwie 1,1 milj., w Estonji 900 000, w Jugosławji — 1 milj., w Czechosłowacji — 650 000, w Polsce 370 000, na Węgrzech — 230 000, w Grecji — 230 000, na Litwie — 150 000. Cyfra, dotycząca Litwy, wydaje się zbyt małą; według litewskich źródeł rozparcelowano — 500 000 ha, co zaś do Polski, to cyfra 370 000 ha odnosi się tylko do parcelacji rządowej, a nie obejmuje 650 000 ha parcelacji prywatnej.

Dotychczasowe wyniki gospodarcze są ujemne; reforma rolna, niszcząc nieraz dobrze zagospodarowane folwarki większej własności i stwarzając na ich miejscu mniejsze kolonje rolnicze, słabo zagospodarowane, pozbawione często niezbędnego inwentarza, żywego i martwego, spowodowała wszędzie na razie **obniżenie produkcji rolnej.** W całej Europie (bez Rosji), w porównaniu z okresem przedwojennym, ogólna produkcja pszenicy spadła o 15%, żyta o 25%, jęczmienia o 21%, owsa o 11%. **Upadek rolnictwa** oczywiście pociągnął za sobą skurczenie się rynku na wyroby przemysłu i jasną jest rzeczą, że **odrodzenie gospodarcze Europy** może nastąpić dopiero przy odrodzeniu i wzmożeniu rolnictwa europejskiego. Polityka agrarna państw musi iść **nie po linji podziału ziemi, ale po linji podniesienia produkcji rolnej**; sama zaś reforma nie może być przewrotem gospodarczym, ale stopniową ewolucją, doskonalącą istniejący ustrój gospodarczy i mającą na celu przedewszystkiem zwiększenie wydajności ziemi, rozwój rozmaitych gałęzi przemysłu rolnego i tem samem zatrudnienie, dającego się odczuwać w Europie, nadmiaru rąk roboczych.

Jeżeli reformy agrarne, pod pewnemi względami, jak to pokazuje już doświadczenie, weszły na **fałszywe tory**, to stało się to niewątpliwie **pod wpływem**, może być niedostatecznie zeznawanym, **krańcowych doktryn bolszewickich**, które, pomimo całej swej potworności, zostały w Rosji Sowieckiej urzeczywistnione. Z biegiem czasu przykład Rosji Sowieckiej staje się coraz bardziej odstraszającym; jednak, w początku, oddziałał on na kierunek polityki agrarnej niektórych państw i wprowadził do reform rolnych **pewien pierwiastek rewolucyjny, który**, bez wielkiej przesady, nazwaćby można „bolszewickim". Od Rosji Sowieckiej zaczniemy też nasz przegląd.

*

Dekret Lenina o ziemi z dnia 26 października 1917 r. był nie reformą, ale najdalej idącym przewrotem rewolucyjno - komunistycznym; znosił on „na zawsze" wszelką prywatną własność ziemską, w granicach Republiki Sowieckiej: wszystka ziemia, uprawna i nieuprawna, z jej inwentarzem, lasami i wodami, stawała się **„własnością całego narodu"**, a wywłaszczenia, t. j. konfiskaty ziemi i wszelkiego inwentarza, dokonano **bez wykupu.** Wywłaszczona ziemia przeszła do zapasu rolnego ogólno - narodowego, z którego władze państwowe i samorządowe wyznaczają „nadziały" pod użytkowanie dzierżawne poszczególnym jednostkom lub zrzeszeniom, pracującym na roli; **używanie w rolnictwie pracy najemnej jest zabronione.** W miarę przyrostu ludności i wogóle zmiany warunków, grunty podlegają nowym perjodycznym podziałom.

W Rosji do czasu carskich ukazów z r. 1906, włościanin nie miał prawa indywidualnej (osobistej) własności ziemi; należała ona do gminy („obszczyny"), która perjodycznie, co kilka lat, dzieliła grunty między członków gminy. System ten był przyczyną niedbałej uprawy roli przez włościan i stałego „głodu ziemi"; podtrzymywał także nadzieję, podsycaną wytrwale przez agitację rewolucyjną nowego, na dużą skalę, podziału między nich nowych obszarów. Komunistyczny ukaz Lenina zadość uczynił żywionym przez chłopów nadziejom i dawny wadliwy system użytkowania ziemi, stosowany wyłącznie do włościan, ustalił, jako powszechny i jedyny dla całej Rosji.

Następstwa są dobrze wiadome: **upadło rolnictwo, upadł przemysł**, klęski głodowe stały się straszniejsze, niż były dawniej. Takiego stanu rzeczy nie mogą ukryć oficjalne statystyki sowieckie. **Zmniejszył się obszar zasiewów**, a jeszcze bardziej **spadła wydajność roli** (niemal do połowy przedwojennej). Ogólna wartość gospodarstw chłopskich (budynki i inwentarze), według szczegółowych obliczeń, spadła w niektórych gubernjach do 50%. Ucierpiała nawet najżyźniejsza część Rosji — Ukraina; tak n. p. roczna produkcja cukru obniżyła się ze 100 milj. pudów do 20 milj. Znikła w Rosji większa własność ziemska, która produkowała na rynek; **pogorszyła się aprowizacja miast, zmniejszyło się spożycie wewnętrzne, zmniejszyły się obroty handlu zagranicznego;** wywóz Rosji spadł do 25%, przywóz — do 50% norm przedwojennych.

Nas mogą jeszcze obchodzić **losy dawnych majątków polskich** na Białorusi, Ukrainie i Podolu. Odnośnie do Białorusi został wydany w r. 1925 dekret rządu sowieckiego o wydzieleniu tam 100 000 hektarów **dla kolonistów żydowskich**, korzystających przytem ze **szczególnych przywilejów.** Tak samo kolonizacja żydowska, pomimo uporu miejscowych włościan prowadzi się na Ukrainie i Podolu. Tym sposobem część

Wielka podróż $3^1/_2$-letniego malca.

Takie teraz niezwykłe czasy, że dzieci okazują samodzielność i odwagę, na jakie dawniej starsi nawet niezawsze mogli się zdobyć.

Wyjątkowy chyba na ten wiek rekord zdobył 3½-letni Charlie Goodfall, który ni stąd ni zowąd poczuł powołanie turystyczne i korzystając z nieobecności w domu rodziców, udał się na dworzec kolejowy, celem odbycia podróży dokoła Anglji.

Korzystając ze swej niewielkiej „objętości", prześliznął się przez ogrodzenie peronowe i wsiadł do stojącego na torze pociągu.

Po kilkugodzinnej podróży znalazł się w Londynie. I tu służba kolejowa nie zwróciła uwagi na malca. Z Londynu wyjechał Charlie do Liverpolu, potem znowu wrócił do stolicy, przejechał kilka razy Anglję od brzegu do brzegu, wreszcie schwytano go w Brighton.

Trochę przymierzniał z niewywczasów i uznał, że należy wrócić do domu, po 2-tygodniowej podróży. Z aprowizacją malec radził sobie w podróży doskonale.

Gdy był głodny, podchodził do któregokolwiek z podróżnych i mówił: Daj mi jeść.

Podróżni karmili więc chłopca łakociami, a gdy pytali go, gdzie są jego rodzice, odpowiadał: — Siedzą w wagonie.

Do domu wracał Charlie z wielką niechęcią, bo był brudny, obdarty i spodziewał się „scen rodzinnych".

Dr. Mieczysław Jarosławski. (20

Tajemniczy chemik.

POWIEŚĆ.

(Ciąg dalszy)

Atmosfera salonów baronowej Pawels była najwyższym wzorem do naśladowania, a ten, komu udało się zapisać w poczet jej gości, mógł uważać, że wygrał los na loterji. Gdyby baronowa Pawels żyła za czasów Ludwika XV, potrafiłaby gościć łatwowiernego króla w swych intymnych buduarach, jak to czyniły jego wielkie faworyty Pompadour i Dubarry. Gdyby żyła za czasów Metternicha, ten mąż stanu napewno musiałby zawdzięczać swoje wywyższenie nie komu innemu, jak baronowej Pawels.

I nikt nie przypuszczał istnienia po za tą czarującą atmosferą jej salonu czegoś innego, czegoś, co pachniało... kryminałem.

Jedna tylko Janette nie mogła jakoś pogodzić się z połyskliwym nastrojem salonu swej opiekunki i wysokiej protektorki. Ta bowiem atmosfera kurzu dyplomatycznego i swądu skwierczącej tu wszędzie protekcji, dusiła ją i budziła w niej coraz wyraźniej niechęć do wszystkich tych, którzy ją tu otaczali i darzyli swemi względami.

Niestety, przyjmować to musiała z uśmiechem na ustach ze względu na cele, jakich w tej luksusowej jaskini była rzecznikiem.

Rzeczywiście Janette była powszechnie lubiana przez gości baronowej Pawels, lubiana była nietylko dla swej wybitnej, acz skromnej urody, ale więcej może dla zalet jej szczerego charakteru i naiwności dziecka, jakie w niej wszyscy bez wyjątku widzieć chcieli i widzieli istotnie.

Jednakowo uprzejma dla wszystkich, a dobrze ułożona Janette była jedyną młodą dziewczyną w tem zbiorowisku podniszczonych i ustosunkowanych dam, elokwentnych tabetyków, zarażonych manją wielkości arterjosklerotyków i wyrafinowanych donżuanów, którzy jeden przed drugim licytowali się w komplementach dla niej.

Szczególniej odznaczał się dokuczliwością baron von Goettingen, który zaledwie przed dwoma dniami przyjechał, a szukał już sposobności pozostawania z nią sam-na-sam.

Baron czuł się w salonach opiekunki Janette tak, jak u siebie w domu, to też i dziś, zaledwie się zjawił, uważał przedewszystkiem za właściwe dowiedzieć się, jak się czuje młoda dziewczyna po odbytej z nim pod opieką baronowej przed południem przejażdżce automobilowej.

— Doskonale — odparła naturalnie Janette, witając barona, który już „robił" dobrego znajomego.

— A ja... nie. — Westchnął baron.

— Przeziębił się pan? — zadziwiła się Janette.

— Tak — spojrzał wymownie baron, poprawiając swój błyszczący monokl — nastrój był zimny.

— Jakto nastrój?

— Za wiele osób było na tej przejażdżce.

— Za wiele? A przecież tyle miejsca jeszcze było w samochodzie. Ja uważam, że trzy osoby dla tak miłej przejażdżki to za mało, a nie za wiele.

— Jeżeli mówię, że za wiele osób, to znaczy się, że pomimo to, mogłoby być mniej jeszcze chociażby... o jedną osobę. A wtedy...

— Nie rozumiem.

— O, pani może tylko nie chce mnie zrozumieć...

— Doprawdy...

— A miałbym pani wiele, wiele do powiedzenia.

Baron pochylił się nad Janette, usiłując dotknąć czołem jej swawolnych loczków.

— Proszę, niech pan mówi, jestem bardzo ciekawa tego — spojrzała nań jasnym wzrokiem zaciekawionego dziecka, zlekka odsuwając się.

— Tak... zaraz?

— A cóż to szkodzi?

— Narazie prosimbym panią o... przejechanie się jutro ze mną samochodem. Myślę, że dzień będzie ładny... Wszak to już wiosna...

— A baronowa Pawels?

— Czy pani potrzebna?

— Mnie, nie — roześmiała się filuternie Janette.

— A więc może nie wypada pani wyjeżdżać bez baronowej? — podkreślił ze złośliwą ironją.

— Nie uważam tego.

— Mam więc pani zgodę?

— Nie widzę racji odmawiania sobie tej przyjemności.

— Pani jest urocza, miss Janette... — pochylił się znów baron von Goettingen nad główką uroczej dziewczyny.

Ku rozmawiającym zbliżał się gość w średnim wieku o wybitnej inteligentnej twarzy.

— Nie widziałem dziś pani, panno Janette — witał uprzejmie młodą dziewczynę.

Baron von Goettingen zmierzył nieproszonego gościa ignorującem spojrzeniem.

Janette pośpieszyła złagodzić sytuację.

— Panowie się zapewne nie znają... Baron Goettingen, doktór Rossper.

Baron przyglądać się naraz jął badawczo przedstawionemu.

— Nazwisko pańskie nie jest mi obce... doktorze.

— Myślę, że i osoba moja, baronie — uśmiechnął się szeroko doktór Rossper — jeżeli pan zechce sięgnąć do czasów swoich studjów uniwersyteckich w Getyndze.

— Tak, tak — przypominam sobie teraz i to — zastanowił się nad czemś baron. — Dawne lata...

(Ciąg dalszy nastąpi).

dawnej ziemi polskiej przechodzi w ręce żydowskie.

*

Reformy agrarne **państw Bałtyckich** (Litwy, Łotwy i Estonji) są, z pewnemi zmianami, wzorowane na Rosji bolszewickiej.

Na Litwie istniała możność przeprowadzenia reformy rolnej, podnoszącej rzeczywiście dobrobyt chłopa, bez wstrząśnień i gwałtu; najwięcej bowiem rozpowszechnionem tu gospodarstwem włościańskiem było zamożne stosunkowo gospodarstwo na 10—15 hektarach, a liczba bezrobotnych i małorolnych była stosunkowo niewielka i dla ich zaopatrzenia wystarczał obszar 100 000 ha. Pomimo to, **reforma agrarna na Litwie nabrała charakteru przewrotu gospodarczego**; stało się to z przyczyny, że rządowi litewskiemu chodziło nie tyle o podniesienie dobrobytu chłopa litewskiego, ile o **zniszczenie większej własności polskiej**, która powstała tu od wieków, była mocno spojona z krajem, a zajmowała do 25% całego obszaru nowopowstałego państwa litewskiego.

Uchwalona w r. 1920 ustawa rolna litewska **wywłaszcza na rzecz państwa wszystkie lasy, obszary wodne i błota.** Wywłaszczenie lasów pociągnęło za sobą rabunkową gospodarkę leśną, która na razie podtrzymuje bilans handlowy Litwy, ale ogałaca kraj z kapitału leśnego; wywłaszczenie wód i błot nie ma znaczenia, gdyż rząd nie posiada środków na potrzebne inwestycje i melioracje. Wywłaszczeniu na rzecz państwa podlega następnie **wszelka większa własność ziemska**; niektóre jej kategorje (np. majątki tych, którzy służyli w wojsku polskiem) są poprostu **konfiskowane** (bez wykupu); za inne płaci się **pewne odszkodowanie.** Dawny właściciel może zatrzymać w swem posiadaniu **tylko 80 ha,** w tem 25 ha. lasu. Obywatele państw obcych muszą w ciągu trzech lat sprzedać posiadaną ziemię rolnikom - obywatelom , litewskim. skonfiskowane i wywłaszczone ziemie stanowią zapas, z którego **rząd wydaje działki, do 20 ha., w dzierżawę,** nie dłuższą nad 36 lat, za pewnym, określonym ustawowo czynszem, przedewszystkiem wojskowym, a następnie bezrolnym i małorolnym.

Według ostatnich statystyk litewskich, do r. 1927, rozparcelowano 508 000 ha i utworzono 41 000 działek. **Stan osadników nie jest pomyślny;** wielu z nich nie posiada ani budynków, ani inwentarza; pomoc rządowa, ze względu na ogólny stan skarbu litewskiego, nie jest wystarczająca i w ostatecznym wyniku reforma agrarna daje dotychczas na Litwie **zmniejszenie produkcji rolnej, w porównaniu** z przedwojenną.

Z KRAJU.

Wojowniczy Wojnicz dostał 7 dni aresztu domowego.

Warszawa, 20. 3. (Tel. wł.) W Warszawie rozegrał się epilog głośnej sprawy dziennikarza Wojnicza przeciw byłemu aspirantowi policji Bachrachowi. W korytarzu gmachu sądowego uderzył Wojnicz Bachracha w twarz. Wyrok skazał pierwszego na 30 zł. grzywny, a nadto za naruszenie wolności osobistej na 7 dni aresztu domowego.

Poskromienie zdzierstwa w bufetach kolejowych.

Warszawa, 20. 3. (Tel. wł.) Po przeprowadzeniu odpowiedniej rewizji postanowiło ministerstwo komunikacji dążyć do zniżki cen potraw i napojów w bufetach kolejowych. Na przyszłość będą mogli pobierać za pieczywo, dołączone do potraw, tylko koszty własne.

2 lata więzienia za rozrzucanie odezw komunistycznych.

Sąd okręgowy w Białymstoku rozpatrywał sprawę Lejby Epsztejna, oskarżonego o rozrzucenie w dniu 27 maja r. ub. odezw komunistycznych na zebraniu robotników w czasie powszechnego strajku włókienniczego w Białymstoku. Sąd skazał Epsztejna na 2 lata więzienia.

Ucieczka groźnych bandytów z więzienia w Sandomierzu.

Z więzienia w Sandomierzu zbiegło o północy 5-ciu groźnych bandytów odsiadujących długoterminowe kary. Zapomocą zdobytych tajemniczym sposobem narzędzi, złoczyńcy przepiłowali w oknach kraty i wydostali się na dach, skąd uciekli w niewiadomym kierunku. Szósty bandyta przy zeskakiwaniu z okna odniósł ciężkie obrażenia i nie był zdolny do ucieczki.

Za zbiegłymi zarządzono pościg, w którym bierze udział, prócz policji, straż więzienna. Dotychczas ujęto dwu najgroźniejszych bandytów. Dalsza akcja pościgowa w toku.

Uczczenie pamięci Ibsena we Lwowie.

Dnia 20 bm. teatr lwowski wznawia „Upiory" dla uczczenia stuletniej rocznicy urodzin Henryka Ibsena. Uroczystość uświetniona będzie występem jednego z największych współczesnych artystów dramatycznych Aleksandra Moissiego, który odegra rolę Oswalda. Reżyseruje sztukę Wanda Siemaszkowa.

Wyrok w sprawie nadużyć wojskowych w Kaliszu.

Donosiliśmy ostatnio o procesie, toczącym się w Łodzi przeciw majorowi Murzynowskiemu i kapitanowi Bortkiewiczowi, oskarżonym o nadużycia w rejonie inżynieryjnym w Kaliszu. Sąd uznał majora Murzynowskiego winnym nadużycia władzy przy budowie latryn w Piskurzewie, gdyż postąpił wbrew instrukcjom M. S. Wojsk. Oskarżony został skazany na 7 dni aresztu domowego. Kapitana Borkiewicza sąd uwolnił.

Obowiązek meldunkowy i świadectwa tożsamości osób.

Warszawa, 20. 3. (Tel. wł.). W ostatnim „Dzienniku Ustaw" ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o ewidencji i kartach ruchu ludności. Rozporządzenie to wprowadza ogólny przymus meldunkowy, który ciąży na lokatorze, głowie rodziny i pracodawcy. Nadto wprowadza rozporządzenie świadectwa tożsamości osób.

Ciekawy proces o przemytnictwo w Katowicach.

Skutkiem sprzeciwu dyrekcji ceł, odbyła się ostatnio w Katowicach ponowna rozprawa przeciwko kupcowi Gutmanowi i urzędnikowi Mehlowi z Będzina, uniewinnionym w pierwszej instancji za przemytnictwo części samochodowych z Niemiec. Obecna rozprawa wykazała, że samochód Gutmana, którym za zezwoleniem władz odbywano podróże służbowe zagranicę, został w Niemczech zremontowany, przyczem użyto doń nowych części, od których nie opłacono cła przewozowego. Mehl skazany został na 15 tys. zł grzywny lub 100 dni aresztu. Gutmana uniewinniono.

Nowy film polski.

Polska wytwórczość filmowa rozwija się z dniem każdym. Obecnie został ukończony jeszcze jeden film polski p. t. „Ludzie dzisiejsi", którego akcja odtwarza namiętną walkę kapitału i pracy w czeluściach kopalni węglowych na Górnym Śląsku. Film ten reżyserowany jest przez E. Puchalskiego. Zdjęcia L. Zawisławskiego. W rolach głównych występują: Balcerkiewiczówna, Lya Ley, Hnydziński, Gawlikowski i inni.

Wystawa drukarska we Lwowie.

Zjazd bibljotekarzy polskich i III zjazd bibljofilów polskich odbędą się we Lwowie w dniach od 26 do 29 maja, podczas Zielonych Świąt br. Punkt wstępny i wspólny programu obu zjazdów stanowić będzie uroczystość jubileuszowa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Równocześnie otworzy się wystawy z dziedziny drukarstwa, grafiki i introligatorstwa. Zgłoszenia należy nadsyłać do dnia 15-go kwietnia na ręce sekretarza Aleksandra Semkowicza, Lwów, ul. Kadecka 4.

Uruchomienie 2 fabryk papieru.

Z Sosnowca donoszą: Z dniem 15 go kwietnia mają być uruchomione nieczynne od dłuższego czasu fabryki papieru w Wierbce i Sławniowie nad Pilicą. Zakłady te wydzierżawiła od koncernu Moesa Spółka Księgarzy Warszawskich.

Znowu katastrofa autobusowa.

Katastrofa samochodowa wydarzyła się na gościńcu wiodącym z Rzeszowa do Łańcut. Szosą podążał autobus prowadzony przez szofera Jasiewicza. W pewnym momencie szofer, usiłując wyminąć jadącą furę, skręcił tak nagle, że opona prawego koła autobusu uległa pęknięciu, wskutek czego autobus wywrócił się kołami do góry. W autobusie znajdowało się 15 osób, z czego 2 odniosły ciężkie rany, 6 lżejsze. Ciężko rannego posterunkowego Chamkę i Marję Gozdównę przewieziono do szpitala w Rzeszowie.

Szal powodem okropnego nieszczęścia.

W fabryce tektury Klepaczka w gminie Kamienica pod Częstochową poniosła śmierć 18-letnia robotnica Janikówna, którą porwała transmisja maszyny za szal okręcony dookoła szyi. Śmierć nastąpiła momentalnie, wskutek złamania stosu pacierzowego.

Dramat w domu kasjera.

Dziecko spaliło w domu 2.000 złotych.

Kasjer prywatnego towarzystwa handlowego w Solankach, w przeddzień rewizji kasy, aby uzgodnić rachunki, zabrał jej zawartość do domu. Pieniądze te w sumie 3.000 zł w drobnych banknotach poukładał na stole i zajął się sprawdzaniem rachunków.

W trakcie tego 3-letnia córeczka kasjera, bawiąc się w spokoju, po cichutku zbierała pieniądze ze stołu i wrzucała je do pieca. W ten sposób spaliła około 2.000 złotych.

Kiedy kasjer spostrzegł zabawę dzieciaka, uległ nagłemu atakowi obłędu i schwyciwszy dziewczynkę, wtłoczył ją głową do pieca, a sam schwyciwszy brzytwę, z dzikim krzykiem wybiegł na ulicę.

Żona kasjera wybiegła za szalejącym mężem, zapomniawszy o dziecku. Nieszczęśliwego schwytano po dłuższej pogoni i obezwładniono po zaciętej walce, podczas której kilka osób zostało poranionych brzytwą, poczem odwieziono go w stanie beznadziejnym do szpitala. Dziecko wskutek odniesionych oparzeń zmarło w strasznych męczarniach.

„Dusza" tłumu.

Dlaczego posterunkowy Smolnik odebrał sobie życie?

Ostatnio donosiliśmy o samobójstwie dwóch policjantów warszawskich, którzy odebrali sobie życie z niewyjaśnionych narazie przyczyn. „Kurjer Poranny" podaje poniższe szczegóły tragicznego zajścia:

Początkiem tragedii, zakończonej śmiercią samobójczą dwóch policjantów z XV komisarjatu, był wypadek następujący:

Zamieszkałą jako sublokatorka przy ul. Wileńskiej nr. 21 rejestrowana w policji obyczajowej. Stanisławę Małyszkówną zaczepiło 2 mężczyzn i jeden poczęstował ją cukierkami, po których spożyciu dziewczyna poczuła objawy zatrucia. Wtedy nieznajomi przeprowadzili ją do ul. Sprzecznej i posadzili na ławce, gdzie wszyscy zaczęli raczyć się wódką. Po wypiciu M. dostała torsji i straciła przytomność, a przygodni towarzysze ulotnili się.

Tu zauważył ją posterunkowy Antoni Smolnik, który widząc kobietę, walczącą ze śmiercią, umieścił ją w przejeżdżającej taksówce, celem odwiezienia do szpitala. Ponieważ chorą wciąż wstrząsały torsje, szofer Michał Drotycz, czuły na czystość wehikułu, zatrzymał auto, żądając, aby chora wysiadła.

Na kategoryczne żądanie przedstawiciela władzy, aby jechał, bo nieszczęśliwa potrzebuje ratunku, kierowca równie stanowczo odmówił **i znalazłszy poparcie w postawie tłumu, który się zebrał dokoła, wysadził Małyszkównę z samochodu i odjechał. Tłum dalej głośno komentował zajście, wołając, że na pomoc „taka" nie zasługuje i policjant, który „taką" ratuje, sam nic nie wart itd.** Z trudem udało się Smolnikowi telefonicznie wezwać pogotowie, które wreszcie przewiozło Małyszkównę do szpitala Przemienienia Pańskiego, gdzie lekarz stwierdził otrucie sublimatem.

Zdawałoby się, że na tem koniec. A jednak nie, jednak nastąpił akt drugi tragedji.

Po skończonej służbie posterunkowy Antoni Smolnik razem z kolegą Mieczysławem Zbrzeźniakiem udał się na skromną kolację, przy której opowiedział koledze wypadek z otrutą dziewczyną, ubolewając nad brakiem ludzkich poczuć wśród tłumu. Wypadkiem tym był bardzo przejęty, a jak bardzo, świadczy fakt, że po rozejściu się, Smolnik nad Wisłą między wałem a portem odebrał sobie życie wystrzałem z rewolweru w usta.

Ale i tego niedość, Zbrzeźniak, dowiedziawszy się rano o tragicznej śmierci kolegi, wpadł w rozpacz, pod której wpływem w południe zastrzelił się z „nagana". Kula przeszła przez czaszkę Nieszczęśliwy w zdenerwowaniu i pod wpływem wspólnego rozgoryczenia do ludzi i życia nie przeniósł śmierci przyjaciela.

W środę odbędzie się ich wspólny pogrzeb, na który oczywiście **utartym w tłumie zwyczajem pójdą i ich mordercy, tj. ci, których nieludzki postępek włożył morderczą broń w ich ręce, może pod wpływem zbytniego, ale szlachetnego przeznaczenia.**

Nowe sanatorjum w Zakopanem.

Okres wojny, jaki przeżyliśmy i wynikłe po nim ciężkie warunki ekonomiczne przyczyniły się w niemałej części do tego, że ludzkość cała oddana jest dziś więcej niż kiedykolwiek na pastwę chorób, zarówno duchowych jak i fizycznych. Z tych ostatnich najstraszliwszą chyba plagą, zataczającą coraz szersze kręgi jest gruźlica.

Wystarczy przejrzeć zestawienia statystyczne, by przekonać się jak wiele ofiar zabiera straszna ta choroba, tem straszniejsza, że sięgająca po te ofiary szczególnie w podwaliny narodu, zabierająca rok rocznie setki młodych, rwących się do życia i rokujących najlepsze nadziei jednostek.

Walka z gruźlicą prowadzona jest na zachodzie energicznie i od lat wielu, młode nasze Państwo czyni w tym kierunku wiele wysiłków, ale dużo jeszcze pozostało do zrobienia.

Szczególnie tragiczne stosunki panują wśród młodzieży akademickiej. Sanatorjum Bratniej Pomocy w Zakopanem, posiadające 50 miejsc nie jest w możności uwzględnić coraz liczniej napływających zgłoszeń. Wobec tego rada naczelna pomocy młodzieży akademickiej powzięła myśl stworzenia w Zakopanem nowego sanatorjum dla studentów. Sanatorjum to obliczone na 100 osób ma powstać na Gubałówce i ma być urządzone według najnowszych wymagań hygjeny.

Myśl ta gwarantuje choć w części zmniejszenie się niedoli młodzieży chorej lub zagrożonej gruźlicą, a nie mającej innych środków leczenia.

Uczniowie gimnazjum jako rabusie.

Warszawa, 20. 3. (tel. wł.) Od kilku dni niepokoili krańce Lwowa jacyś rabusie, którzy dokonywali napadów na kupców. Policja wytropiła przestępców. Są to trzej uczniowie 8 klasy gimnazjum, Gwido Zaborski, Michał Raczyński i Józef Janowski. Nieszczęśni wykolejeńcy zostali aresztowani. Znaleziono przy nich broń.

Jak ludzie stroją się w pożyczone pióra.

Dotychczas istniały tylko wypożyczalnie fraków. Nowością na tem polu jest założona w Berlinie przez byłą aktorkę wiedeńską wypożyczalnia eleganckich sukien. Myśl ta musiała powstać w przedsiębiorczej głowie Wiedenki, gdy się znalazła na bruku berlińskim, gdzie pomysłowi kupcy spieszą z pomocą ludziom o skromnych dochodach, a chcących na rzadkich przez siebie wydawanych przyjęciach wywołać wrażenie zamożności. Na takie przyjęcie pożycza się wszystko, począwszy od wspaniałego, stylowego urządzenia salonu i egzotycznych roślin, a skończywszy na służbie i zastawie stołowej. Przybywszy do Berlina, eks-gwiazda filmowa znalazła się w kłopocie, bo zaproszona na wspaniały bal nie miała odpowiedniej dla swej reputacji tualety i nie miała też środków, by na jeden raz wydać tyle pieniędzy. Pomyślała sobie, że w tem położeniu znajduje się mnóstwo innych niewiast, zwłaszcza tych, które zmuszone są do częstych występów na arenie wielkiego świata. Założyła więc swoje przedsiębiorstwo, w którem każdą suknię wypożyczają tylko raz. Po powrocie do ateljer, suknię tę przerabiają nie do poznania. Klijentka ma więc pewność, że nie spotka za parę dni kogoś innego w sukni, którą wszystkie jej przyjaciółki uważały za jej własność.

Sprytna robotnica zabrała amerykańskiemu Krezusowi syna i sto tysięcy dolarów.

Amerykańscy „królowie“ pasty do butów, lub guzików do spodni nie cierpią mezaljansów rodzinnych, podobnie jak prawdziwi królowie. Często więc słychać, iż ten lub ów miljoner wydziedziczył swego syna, z powodu małżeństwa z biedną dziewczyną.

W takiej sytuacji znalazł się syn jednego z chicagowskich Krezusów. Zakochał się on w córce robotnika, pracującego w fabryce ojca. Gdy jednak wyznał rodzicom swą miłość, zagrozili mu, iż w razie małżeństwa, zupełnie go wydziedziczą.

Ogromnie zmartwiony, opowiedział narzeczonej treść rozmowy z ojcem. Dziewczyna pocieszyła go gorącym pocałunkiem i zapowiedziła, iż sama sprawę załatwi. Natychmiast udała się do swego niedoszłego teścia, i oświadczyła iż zwolni jego syna od słowa, jeśli otrzyma 100 tysięcy dolarów odszkodowania.

Jakkolwiek żądanie było bardzo wygórowane, lecz czegóż się nie robi dla miłości dziecka? Z wielkim żalem wypisał więc miljoner czek na 100 tysięcy.

Upłynęło trzy miesiące, a syn oznajmił rodzicom, iż zakochał się i pragnie się ożenić.

— Czy tym razem wybrałeś sobie odpowiednią narzeczoną? — zapytał ojciec

— Miła, piękna inteligentna i posiada 100 tysięcy dolarów posagu.

— A zatem wprowadź ją do domu rodziców!

Jakież było zdumienie miljonera, gdy zjawiła się córka robotnika. Dobrze ubrana, zrobiła wrażenie na ojcu. Olśniła go swym sprytem i inteligencją, w dodatku zaś była zamożną, gdyż miała 100 tysięcy.

Ślub odbył się przed paru dniami i był sensacją w Ameryce.

Precz z tyranją kobiecą!

Męska ludność Tybetu ujarzmiona i wyzyskiwana przez kobiety, podniosła bunt. Ostatecznie mężczyźni zwyciężyli, ale jaką bronią?

Londyn, w marcu.

Niezwykła wiadomość dochodzi tu z Pekinu. Oto na wielkiej przestrzeni kontynentu azjatyckiego wybuchł bunt mężczyzn przeciw uciemiężeniu ich przez kobiety.

Ziemią tą jest kraina ograniczona podniebnemi górami Himalaja, rządzona przez mądrych lamów. Jest to Tybet.

Lamowie, sprzymierzeni z kobietami, ujarzmili mężczyznę, jako silne, pracowite zwierzę, z którego wysiłków korzystają pospołu.

O upośledzeniu, jakiemu podlega w Tybecie mężczyzna, zdamy sobie najlepiej sprawę, jeśli przytoczymy choćby kilka najważniejszych ustępów z odezwy wystosowanej przez przywódców męskiego ruchu emancypacyjnego do wszystkich przedstawicieli swej płci:

„Ojcowie i bracia!

Oddawna już cierpimy pod jarzmem kobiet. Uważają nas one za woły, lub konie robocze.

Trudno wyliczyć akty zbrodnicze w stosunku do nas: Kobieta może mieć kilku mężów; porzucać ich i brać nowych podług upodobania.

Pod rządami kobiet pracujemy dzień i noc, a one korzystają z owoców naszej pracy, podczas gdy nam nie dają nawet dostatecznego pożywienia. Jeśli nie zarabiamy dość dużo, porzucają nas jak wyplute pestki daktyli.

Kobiecie wolno wychodzić za mąż, ile razy się jej podoba, my musimy pozostać wdowcami; w razie śmierci żony, a nawet jeśli narzeczona umrze przed ślubem, narzeczony nie ma prawa się już ożenić z inną, a jedynem, co mu pozostaje, jest dać sobie ogolić głowę i zostać bonzem.“

Tych kilka przytoczonych wyjątków z odezwy wystarczy, aby Europejczyka napełnić zdziwieniem, że rodzaj męski, bądź co bądź silny, żył w takich niemożliwych warunkach.

I byłyby może niewiasty dalej niepodzielnie rządziły w Tybecie, gdyby w swej żądzy zysków nie wysyłały swych mężów poza granice kraju.

Jeden z nich, nazwiskiem Amuki, jako handlarz skór został wysłany przez żonę aż do odległej prowincji Czeczuan. Wrócił stamtąd po dwóch latach, ale jakże odmieniony! Podczas swojej podróży patrzał i widział, że w innych prowincjach mężczyzna jest stroną rządzącą, a kobieta jemu podległą.

Przez dziesięć lat po powrocie pracował nad obudzeniem świadomości swoich współziomków, aż oto teraz wystąpił na czele Unji męskiej, która na swoim sztandarze wypisała: **Precz z tyranją kobiecą!**

Unja żąda zniesienia polyandrji czyli wielomęstwa, kobiety i mężczyźni mają równe prawa małżeńskie, jak też w równej mierze korzystają z prawa własności i z dochodów, płynacych z pracy męża.

Unja zwróciła się do Dalaj Lamy o opiekę i poparcie. Ale lamowie stanęli po stronie kobiet. Wskutek tego przyszło do walki między armją kobiecą i męską. Jakkolwiek mężczyźni okazali się w walce fizycznej zwycięscami, to jednak wobec oporu ze strony rządu nie uzyskali legalnego uznania swych praw.

W tej opresji uciekli się do oryginalnego sposobu wymuszenia na kobietach ustępstw.

Oto nie mniej ni więcej, tylko **odmówili spełniania obowiązków małżeńskich.**

Ten środek okazał się skuteczniejszy nad siłę pięści, gdyż rząd wysłał swoich delegatów celem pertraktacyj ze stroną przeciwną.

Zbiór całusów — na papierze.

Naturalnie — w Ameryce i naturalnie — w Los Angelos. Był już najwyższy czas, aby wyszli z mody zbieracze podpisów, marek, lasek, fajek itp. Ale czy można zbierać coś tak ulotnego i przelotnego, jak całus? Można, i to w sposób następujący: zbieracz w Los Angelos zaznajamia się z jakąś znakomitością filmową, stara się usposobić ją przychylnie, prosi wreszcie, aby swe karminowane usteczka ubarwiła dodatkowo w sproszkowanym na wacie karminie i przycisnęła je do bieli kartki albumu. Każda gwiazda filmowa, ubawiona oryginalnością żądania, czyni zadość prośbie, pod odciśniętą podobizną swoich warg kładzie podpis i— procedura skończona.

Sławny skrzypek Kubelik opowiada, że przed 15 laty poznał w Kensington pewną pannę, która zbierała w ten sposób pocałunki sławnych mężczyzn. Mistrz stropił się serdecznie, gdy rezolutna panna poprosiła go o pocałunek i byłby może w normalny sposób uczynił zadość życzeniu wielbicielki, nawiasem mówiąc bardzo ładnej, gdyby panienka nie objaśniła go w porę, że prosi o pocałunek — na papierze. Bezzwłocznie więc powiększył kolekcję petentki o jeden odcisk warg w albumie.

Z DNIA.

O fałszywych przyjacielach.

Pocóż mi mówisz, żeś mi przyjacielem,
Że prawom serca zawsze czynisz zadość,
Skoro jedynym twego życia celem
Jest, by mi zatruć całą duszy radość.

Gdy jestem szczery i chcę zrobić spowiedź,
Krzywisz się, mówiąc, że poeta kłamie,
Gdy na ulicach jest lód i gołoledź,
Cieszysz się skrycie, że nogi połamie.

Gdybym przypadkiem stracił jedno oko
(Ta myśl każdego gęsią skórką darzy)
Tybyś nad klęską mą westchnął głęboko,
Mówiąc: i z jednym okiem ci do twarzy.

Gdyby śmierć rzekła: W zimnego się zamień!
Kładąc na ustach piękno, co oniemia,
Tybyś na grobie moim złożył kamień,
By mi po śmierci lekką była ziemia.

A chociaż każda twoja myśl uśmierca
I dla psa nawet masz oczy łaskawsze,
Mój przyjacielu, gdybym miał dwa serca,
Tobym ci oddał obydwa, jak zawsze!

Henryk Zbierzchowski.

Nowy wynalazek Marconiego.

Słynny wynalazca radjotelegrafji, Marconi, miał dokonać — jak donosi prasa londyńska — nowego, epokowego wynalazku, który wywoła znaczne potanienie telegrafu i telefonu bez drutu na wielką odległość.

„Evening News“ twierdzi, że Marconi zakłada nowe towarzystwo, które dla imperjum brytyjskiego i dla Ameryki stwarza jakby monopol przesyłania wiadomości w drodze iskrowej. Nowe towarzystwo ma zakupić wszystkie patenty dawnego towarzystwa Marconiego dla telegrafu i telefonu bez drutu, jakoteż wszystkie angielskie towarzystwa kablowe.

Echa zabójstwa Wojkowa.

W sądzie berlińskim ma się rozpocząć w najbliższych dniach sensacyjny proces przeciwko dziennikowi emigrantów rosyjskich w Berlinie „Rul“, oskarżonemu o obrazę ambasady sowieckiej. Proces wytoczony został „Rulowi“ z powodu artykułu, zamieszczonego po zabójstwie Trejkowicza w Warszawie, w którym to artykule „Rul“ wyrażał przypuszczenie, że zabójstwo miało być zemstą urzędników poselstwa sowieckiego na emigrancie rosyjskim za zabójstwo Wojkowa. „Rul“ dał artykułowi tytuł „Bądźcie ostrożni“ i ostrzegał emigrantów rosyjskich przed przekraczaniem progu ambasady sowieckiej. Prasa berlińska spodziewa się, że w procesie tym poruszona zostanie obszernie afera Trejkowicza. „Rul“ broniony jest przez dwóch adwokatów: Heinego, posła do Reichstagu i Bibera.

Dobroczynny wpływ urzędniczek na ich męskich kolegów.

Redukcja kobiet w biurach byłaby nawrotem do średniowiecza.

Bydgoszcz, 20 marca.

Z powodzi listów na ten temat, podajemy poniżej następujące uwagi:

Nie chcę polemizować z p. Wojtkiewiczem, bo projekt jego jest najzupełniej nierealny i nigdy wykonanym nie będzie. Chcę zwrócić jednak uwagę, jak bardzo kulturalny wpływ wywierają urzędniczki na swoich męskich kolegów.

Nikt nie zaprzeczy, że dawniej ulubionym tematem rozmów urzędniczych w biurze były rozmaite erotyczne historje, opowiadane zazwyczaj w niesłychanie brutalnej i cynicznej formie. Odkąd kobieta pracuje w biurze, ten rodzaj konwersacji musiał ustać. Mężczyźni odzwyczaili się od niej, albo wycofali się ze swoją świniologją do knajp i tym podobnych przybytków.

Wiadomo też, w jak zaniedbanym stanie wielu urzędników zjawiało się w biurze. Brudny kołnierzyk, brudny gors, nogawki zabłocone, kark brudny, broda nieogolona — to były wyjątkowe wprawdzie, ale niemniej bardzo częste zjawiska. Odkąd wspólnie z urzędnikami pracuje kobieta, tego rodzaju brudasy zniknęły z biura. Wrodzona każdemu mężczyźnie próżność wobec schludnych i dbających o swą powierzchowność koleżanek sprawiła, że urzędnicy teraz więcej uważają na siebie.

Kobieta jest naogół pracowitszą i sumienniejszą w urzędowaniu od mężczyzny. To mężczyznę wprawia w zażenowanie i pobudza do pewnego wysiłku, aby koleżance w pracy conajmniej dorównać.

To są trzy najbardziej rzucające się pod uwagę dobrodziejstwa, jakie spływają na urzędników dzięki ich współpracy z kobietami. Są inne jeszcze wpływy, niemniej dobroczynne, ale wykazanie ich i uzasadnienie zabrałoby za dużo miejsca.

Z poważaniem
Cecylja Lewandowska.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

24 zjazd Delegatów Związku Katolickich Towarzystw Robotników Polskich

archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej odbędzie się w Poznaniu 24 i 25 marca br. na sali Boulevard (plac Nowomiejski 5). Część sprawozdawcza w sobotę od godz. 3.30, część referatowa w niedzielę od 9.30 przed poł. Nabożeństwo z kazaniem w niedzielę o godz. 8 u Fary.

Tematy: 1) Akcja katolicka, a nasze Towarzystwa robotnicze.

2) Dzień robotnika katolickiego.

Wstęp za legitymacjami, któremi służy Sekretarjat Jen. Związku od 21 3. br. (Poznań, św. Marcin 69, II. ptr.)

Nakło.

Z Konferencji Prezesów. W ub. środę odbyło się zebranie wszystkich prezesów poszczególnych związków, zwołane przez p. burmistrza Bobowskiego, jako przewodniczącego. Przedmiotem obrad był obchód ku czci marszałka Piłsudskiego w dniu 18 bm. Pomiędzy innemi sprawami poruszył ks. prob Geppert, jedną z najważniejszych spraw, t. j. odnowienie grobów Powstańców Wielkopolskich, które z biegiem czasu zupełnie uległy zniszczeniu. Koszta uporządkowania grobów i wystawienia pomnika wynoszą około 5.000 zł. Wszyscy obywatele miasta jak również i poszczególne związki powinny przyjść z pomocą, aby tak drogą pamiątkę zachować od zniszczenia, ofiarując co kto może. W tym roku bowiem przypada 10-lecie powstania wielkopolskiego. Wspólnemi siłami ręka w rękę pracując, osiągniemy zbożny cel.

Staraniem Komitetu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego odbył się obchód w ub. niedzielę, 18 bm. z racji imienin marszałka Piłsudskiego. O godz. 10,45 zebrały się towarzystwa na rynku przed magistratem, skąd w pochodzie wyruszono do kościoła na uroczystą Mszę św., którą odprawił ks. Głuszek, kazanie wygłosił ks Kraska. Po nabożeństwie udały się towarzystwa przy dźwiękach orkiestry na rynek, gdzie defiladę odebrał p. burmistrz Bobowski. Do zebranych na rynku przemówił p. Kowalski i p. Buba. Odśpiewaniem „Roty“ zakończono pierwszą część obchodu. O godz. 7 wiecz. odbyła się uroczysta akademja w sali strzelnicy, na którą złożyły się przemówienie wstępne p. burmistrza Bobowskiego, utwory muzyczne, wykonane przez orkiestrę uczniów gimnazjum, występy chóru mieszanego, śpiewy i deklamacje w wykonaniu szkoły wydziałowej i szkoły powszechnej chłopców. Wykład o marszałku Piłsudskim wygłosił porucznik Lisowski. Akademję zakończono odśpiewaniem „Roty“.

Wykład Powszechnego Uniwersytetu. Staraniem miejscowego oddziału Tow. Wykł. Uniw. wygłosił dyrektor gimnazjum p. Zygmunt Polakowski w ub. niedzielę, w sali gimnazjum wykład p. t. „Aleksander Fredro“. Publiczności a zwłaszcza młodzieży zebrało się bardzo dużo. Mówcę za treściwy wykład o naszym najlepszym komedjopisarzu obdarzono oklaskami.

Nowy chór kościelny. P. Pufal, organista nakielski, zainicjował i zorganizował osobny chór kościelny. Towarzystwa bowiem śpiewacze tutejsze ćwiczą przeważnie pieśni świeckie. Powstaniu takiego chóru czysto kościelnego należy przyklasnąć. Władzą przełożoną chórów kościelnych jest Gł. Zw. Chórów Kośc. w Poznaniu. Chętni i posiadający głos powinni zapisać się na członków nowego chóru kościelnego.

Radjo. Niestrudzony działacz, znany pedagog, p. rektor Janiszewski, wspólnie z nauczycielstwem szkoły chłopców, fundują własnym kosztem radjoodbiornik w szkole, celem udostępnienia dzieciom korzystania z wykładów naukowych itd.

Damasławek.

Zuchwała kradzież. Do wsi Chrzanowo koło Damasławka wtargnęli dotąd niewykryci sprawcy w nocy z dnia 15 na 16-go do sześciu zabudowań gospodarskich a mianowicie: gosp. Czajkowskiego, Kauca, Jakubowicza, Walkowiaka i Werkmeistra. Łupem kradzieży padły rozmaite przedmioty, jak: ubrania, kożuchy, zegarki i t. d. Ciekawa rzecz, że żaden z wymienionych nie obudził się. Do mieszkań dostali się przez okna. Zachodzi przypuszczenie, że ma się do czynienia z dobrze zorganizowaną bandą, która już poprzednio gruntownie zbadała położenie, tak że w przeciągu pięciu godzin zdołała wtargnąć do sześciu od siebie stosunkowo daleko oddalonych mieszkań. Policja przeprowadziła zaraz dochodzenia i żywi się nadzieję, że zdoła bandę wykryć.

Kradzież roweru. Konduktorowi pocztowemu Malakowi, skradziono w dniu 16 bm. rower, który pozostawił bez nadzoru przed składem p. Mnichowskiego w Damasławku.

Program uroczystości konsekracyjnych Ks. biskupa nominata Dominika.

W Pelplinie utworzył się komitet miejscowy dla przygotowania uroczystości konsekracji Najprzew. Ks. biskupa-nominata Dominika. W porozumieniu z komitetem kapituły uchwalono co następuje:

Towarzystwa zamiejscowe, które chcą wziąć udział w tej uroczystości, zechcą nadesłać swe zgłoszenia bezzwłocznie na ręce ks. dziekana Lewandowskiego w Pelplinie, podając nazwę towarzystwa i ilość osób które przybędą.

Program
dotyczący uroczystości Konsekracji Najprzewielebn. Ks. Biskupa Sufragana Dominika w dniu 25. marca 1928 r.

Godz. 8.45 zbiórka towarzystw na placu katedralnym celem ustawienia szpaleru odpowiednio do wskazówek porządkowych.

Godz. 9.20 wyjazd Najdostojniejszych ks. ks. Biskupów z pałacu szpalerem do katedry. Podczas przejazdu orkiestra Tow. Woj. gra. „Kto się w opiekę“.

Godz. 9.50 ceremonje konsekracyjne i suma w katedrze.

Około godz. 12. po konsekracji odjazd Najprzew. Ks. Sufragana do Seminarjum Duchownego.

Godz. 12.15 — 12.45 składanie życzeń w Seminarjum Duchownem.

Wstęp do głównej nawy za biletami, które otrzymać można we firmie „Bazar“, Rynek 1, telefon 55.

Porządek utrzymuje specjalny oddział porządkowych. Rozporządzeń tychże należy ściśle przestrzegać.

Godz. 7½ wieczorem zbiórka towarzystw na rynku ze sztandarami. Następnie pochód z pochodniami, z orkiestrą Tow. Wojaków na czele do kurji Najprzew. Ks. Biskupa Sufragana (kurja Dziekana Tumskiego).

Ks. Prymas Hlond w Trzemesznie.

W ub. niedzielę przybył do Trzemeszna J. E. ks. kardynał Hlond w towarzystwie ks. arcybiskupa Sapiehy z Krakowa. Dostojnych gości witały liczne rzesze parafjan, towarzystwa ze sztandarami, tworzące szpaler z orkiestrą robotniczą na czele. Po zwiedzeniu katedry, dostojnicy kościoła odjechali, żegnami gromkimi okrzykami: Niech żyją.

Na święto koronacji cudownego obrazu Matki Boskiej na Świętej Górze pod Gostyniem.

OO. Oratorjanie ze Świętej Góry przesyłają nam odezwę z prośbą o umieszczenie.

Wielki i uroczysty dzień zbliża się dla Wielkopolski. Dekretem najwyższym pozwoliła Stolica Apostolska na koronację obrazu Matki Boskiej na Świętej Górze pod Gostyniem słynącego tu cudami i łaskami od zamierzchłych czasów.

Wydarzenie to tem znamienniejsze, że po raz pierwszy w dziejach Wielkopolski katolickie społeczeństwo tej dzielnicy będzie miało sposobność do złożenia najwyższego hołdu Królowej niebios i ziemi.

Z powyższego względu wierni wszystkich stanów naszej Piastowskiej dzielnicy powinni się skupić i dołożyć wszelkich starań, aby hołd ten wypadł na miarę miłości naszych polskich serc, jaką żywimy dla Matki i Królowej naszej w niebiesiech.

Zwracamy się przedewszystkiem do naszych Sodalicyj Marjańskich, stowarzyszeń i szkół młodzieży żeńskiej, aby zebrały dary z klejnotów na korony, które Najdostojniejszy ksiądz Prymas włoży na skronie Dziewicy Marji i Boskiego Jej Dzieciątka. Niech każdy, choćby skromną jałmużnę ofiaruje na ten cel. Niech wreszcie z ust i serc wszystkich popłynie ofiara gorącej modlitwy do stóp Najwyższego i Marji, aby uroczystość wiekopomna przyczyniła się do uleczenia ran naszego społeczeństwa, aby przyczyniła się do utrwalenia zgody i miłości naszej Ojczyźnie, do złączenia wszystkich pod berłem Marji do twórczej pracy dla dobra kościoła i państwa.

OO. Oratorjanie.

Ofiary na ten cel prosimy przesyłać pod adresem: klasztor OO. Oratorjanów, Gostyń.

Inowrocław.

Rejonowy inspektor koni, p. major Iwanowski, urzęduje w budynku sztabowym 59 pułku piechoty Wlkp. przy komendzie garnizonu w Inowrocławiu, ul. Dworcowa. Do niego należy się zwracać we wszelkich sprawach, dotyczących ewidencji koni itp.

Na rzecz Koła Przyjaciół Harcerzy urządza zarząd Klubu Tow. „Resursa“ w Inowrocławiu dnia 25 bm. o godz. 4 po poł. w czerwonej salce hotelu Basta herbatkę, połączoną z konkursem bridgoowym, preferansowym oraz szachowym. Najlepsi gracze otrzymają nagrody, przegrywający na pociechę upominek. Wstęp tylko za zaproszeniami.

„Król dziadów“, sztukę Dominika, wystawiło ub. niedzieli w Sokolni tut. Kujawskie Tow. Sceniczne. Sala była zapełniona publicznością. Sztukę odegrano na ogół zadowalająco.

Za pobicie włódarza Kempy z Sójkowa stawali przed tut. izbą karną dwaj robotnicy folwarczni, mianowicie Dobrowolski i Muszyński z Sójkowa, pow. inowrocławski. Swego czasu zostali oni skazani przez sąd pokoju na 200 wzgl. 100 złotych grzywny, jednakowoż wyroku nie przyjęli i odwołali się do wyższej instancji. Po dłuższej naradzie izba karna uwolniła Dobrowolskiego, jednakowoż podtrzymała wyrok co do Muszyńskiego. Pozatem Kempa za pobicie i obrazę swego przełożonego został skazany na 50 zł. grzywny.

Agenturę Krajowego Ubezpieczenia Ogniowego w Dąbrowie Biskupiej, pow. inowrocławski, powierzono p. Józefowi Kaszubskiemu, sekretarzowi komisarjatu obwodowego w Dąbrowie Biskupiej. Wszelkie zgłoszenia, pisma itp. należy tam skierowywać.

Strzelno.

Z życia ochotn. straży pożarnej w Strzelnie. Dnia 14 bm. wiecz. o godz. 8, w sali p. Piątkowskiego, odbyło się roczne walne zebranie tut. ochotn. straży pożarn. Zebranie zagaił naczelnik p. Piątkowski. Ustawy o kompetencji walnego zebrania odczytał zast. sekretarza p. Skowron. Przewodniczącym prezydjum walnego zebrania wybrano p. Wegnera, sekretarzem p. Skowrona, ławnikami pp.: Küchela i Łyskawę. Nastąpiły sprawozdania ustępującego zarządu. Ogólny pogląd z działalności straży dał naczelnik p. Piątkowski. Ze sprawozdań wynika, że z dniem 9. 9. 27 ochotn. straż pożarna weszła w 28 rok swej działalności. Z odejściem p. Buszy, b. burmistrza, straż poniosła stratę, gdyż służył on zawsze dobrą radą i pomocą, oraz popierał straż we wszystkich jej dążeniach. Drużyna śpieszyła w 31 wypadkach do pożaru — w tem 8 w Strzelnie. Ćwiczeń odbyto 36. Zebrań odbyto: 1 roczne walne, 1 nadzw. walne, 11 zebrań plenarnych i 10 zebrań zarządu. Na każdem zebraniu plenarnem odbył się wykład lub odczyt z dziedziny strażackiej. Członków czynnych jest 54 a członków wspierających — którzy płacą roczną składkę w sumie 12 zł. jest około 200. Drużyna brała udział w liczbie 16 strażaków z naczeln. p. Piątkowskim, w zawodach na ogólno państw. zjeździe straży pożarn. w Poznaniu. W zawodach uzyskano III miejsce (dyplom), jak również pewne nagrody. Straż nabyła tren samochodowy ze składnicy Wlkp. Związku Straży Pożarnych, z wszelkimi przyrządami, za cenę 30.000 zł. Dla zasilenia kasy urządzono dwa występy. Imprezy te społeczeństwo poparło. Straż brała udział w uroczystości straży w Wronowach, oraz w obchodzie 30-lecia straży w Kruszwicy. W zawodach Pow. Kom. P. W. i W. F. uzyskali niektórzy strażacy dyplomy. Odbyto również strzelanie ćwiczebne w Strzelnicy Bractwa Strzeleckiego. Dla członków i sympatyków urządzono wieczór wigilijny z choinką.

Z kolei nastąpiły sprawozdania gospodarza p. Rydlewskiego i skarbnika p. J. Przybylskiego. Dochody wyniosły w ciągu roku 25.917,37 zł., a rozchody 25.166,89 zł. Saldo w dochodzie wynosi: 750.48 zł. Z komisji rewizyjnej zdał sprawozdanie p. Łyskawa. Zarządowi udzielono jednogłośnie absolutorjum, poczem wybrano zarząd. Prezesem został p. burmistrz Radomski, sekretarzem p. Cz. Palluth, skarbnikiem p. Ritter. Do komisji rewiz. weszli pp.: Łyskawa, Morawietz i Wegner. Ustalono jeszcze budżet na rok 1928-29, przyjęto nowego członka w osobie p. Grzelaka. W wolnych głosach przemawiali pp. Palluth i Wikaryjczak. Zebranie zakończono odśpiewaniem pieśni strażackiej. Nowemu zarządowi szczęść Boże.

Gniezno.

Dodatkowy przegląd poborowy dla roczników 1903, 04, 05 i 06, jakoteż dla osób, które dotychczas nie uczyniły zadość obowiązkowi stawienia się przed komisją, odbędzie się w sobotę, dnia 24 bm. o godz. 3,30 w Powiat. Kom. Uzupełn. (wejście z ul. Chrobrego).

Walne zgromadzenie Banku Pożyczkowego odbędzie się we wtorek, dnia 27 bm. o godz. 4 po poł., w sali hotelu Europejskiego. Rachunki za rok 1927 można przejrzeć w lokalu bankowym w godzinach urzędowych.

Z uroczystości ku czci marszałka Piłsudskiego. Z okazji imienin marszałka Piłsudskiego odbył się w niedzielę w koszarach uroczysty obchód. O godz. 10 odprawił ks. kapelan Łukowski Mszę św. polową, na dziedzińcu koszarowym, w której brał udział miejscowy garnizon, stowarzyszenia P. W. i W. F. oraz tłumy publiczności. Świetne kazanie uroczystościowe wygłosił ks. kap. Łukowski. Po Mszy św. odebrał p. gen. Taczak w obecności p. prezyd. Barciszewskiego, p. starosty Łyskowskiego, członków komitetu P. W. i W. F. defiladę garnizonu oraz stowarzyszeń W. F. z miasta i powiatu. Po defiladzie odbył się w sali teatru pułkowego wspólny obiad, popołudniu zaś o godz. 5-tej wieczornica dla wojska, na program której składał się referat z życia Marszałka i koncert. Na zakończenie uroczystości odbył się wieczorem capstrzyk, w którym brały udział tłumy publiczności. W południe, pomiędzy godziną 12 a 13 przyjmowali p. prezydent Barciszewski i p. starosta Łyskowski osoby, składające życzenia na ich ręce.

Roczne zebranie Zw Inwalidów odbędzie się w niedzielę, dnia 25 bm. o godz. 1 w sali Św. Wawrzyńca przy Targowisku.

Ceny targowe. Na ostatnim targu płacono: za masło 2,90—3,00, za mendel jaj 2.10—2.50, kury 4—6 zł., kaczki 5—7 zł., gęsi 10—14 zł.

Repertuar kin. Apollo: Księżna i apasz. Luna: Eskorta, wspaniały dramat z czasów wojny.

Pożar. O dziwnym wypadku kradzieży donoszą tu ze Strzałkowa. Mianowicie dnia 13 bm. około godz. 21 wybuchł pożar w warsztacie stolarza Filipa Henzla, zamieszkałego u Józefa Wilczyńskiego w Strzałkowie. Pomimo energicznej akcji ratunkowej pożar objął nie tylko warsztat, lecz cały dom, który spłonął doszczętnie. Jak stwierdzono, przyczyną pożaru było zerwanie się belki z sufitu, przyczem została rozbita paląca się lampa naftowa, co spowodowało pożar.

Sejmiki powiatowe w Gnieźnie i Wrześni zostały rozwiązane rozporządzeniem Rady Ministrów, opublikowanem w ostatnim numerze „Dziennika Ustaw“.

POZNAŃ. (Samobójstwa.) Odebrała sobie życie wystrzałem z rewolweru Wanda Mauchauret, 35-letnia wdowa, Francuska, zamieszkała od kilku lat w Poznaniu. Drugi wypadek samobójstwa zanotowano przy ulicy Zjazdowej, gdzie wystrzałem z rewolweru pozbawił się życia 30-letni Jerzy Bukowski.

(100.000 zł na odnowienie Opery.) Magistrat przeznaczył w budżecie na rok 1928/29 100.000 zł na odnowienie opery poznańskiej. Roboty mają być ukończone do czasu otwarcia Powszechnej Wystawy Krajowej.

OSTRÓW. (Proces trwa...) Sensacyjny proces w Ostrowiu, dotyczący działalności pracowników Miej. Kasy Pożyczkowej trwa w dalszym ciągu.

Z POMORZA.

SUCHA, pow. świecki. Włamanie i kradzież w oberży. W nocy z ub. wtorku na środę włamali się jacyś sprawcy do oberży p. Richarda Hoenego. Jak wykazują ślady, byli oni siebie bardzo pewni, gdyż spożywali w składzie wędzone śledzie. Łupem sprawców padły, oprócz pewnych gatunków towarów kolonjalnych, wódki i likiery, zapasy wyrobów tytoniowych, zapas kiszek, czekolady itd. oraz jeden damski rower marki „Tornedo".

LUBIEWO, pow. świecki. Z Banku Ludowego. W ostatnich dniach odbyło się walne zebranie tut. Banku Ludowego. Bilans za rok ub. wykazuje w aktywie i pasywie 138.382,87 zł. Liczba członków Banku w ub. roku powiększyła się o 46 osób. Zaznaczyć wypada, że obywatelstwo odnosi się z wielkiem zaufaniem do tut. Banku Ludowego, tak, że należyty rozwój jego jest zapewniony.

SEROCK, pow. świecki. Przychwycenie złodziei. Ub. tygodnia włamali się złodzieje do chlewu p. Wieckiego, posiedziciela na wybudowaniu i skradli sześć gęsi. Złodziei ujęto. Sprawcami są: niejaki Kołomejka bez stałego miejsca zamieszkania oraz Jan Łabuda z Wudzynka.

W polskie ręce. Piękna, około 451 morgowa osadę w pobliskim Łowinku nabył z rąk niemieckich od p. Haasego za 29.000 zł. Polak p. Jaroch, rodak ze świekatowa. Nowonabywcy „Szczęść Boże".

CHEŁMŻA. (Z Tow. Ogrodników.) Tow. Ogrodników na Chełmżę i okolicę odbędzie dnia 25 bm. w niedzielę swe posiedzenie. Na porządku obrad wiele ciekawych spraw do załatwienia. Początek o godz. 2-ej w Hotelu Dworcowym w Chełmży.

CZYSZKOWY, pow. Chojnice. (Pożar.) W ub. sobotę około godz. 9-tej wieczorem wybuchł w stodole u zagrodnika Jana Synaka pożar, który w okamgnieniu przeniósł się na chlewy i dom mieszkalny. Pożar objął również zabudowania Łukasza i Piotra Synaków, które w krótkim czasie zamienił w zgliszcza. Zgorzały całe zabudowania Synaków. W płomieniach zginęło również dwoje świń należących do Piotra Synaka. Konie i bydło zdołano uratować. Bez dachu nad głową pozostały trzy rodziny.

Na miejsce pożaru przybyła Ochotnicza Straż Pożarna z Brus i to w kilku minutach.

Straty są dość znaczne, a tem boleśniejsze, że zginął biednym cały ich dobytek, który nisko zabezpieczono.

KARTUZY. (Samobójstwo.) W dniu 16 bm. około godz. 17 popełnił właściciel nieruchomości przy ul. Sambora w Kartuzach, Józef Gorlikowski, lat 56, samobójstwo przez powieszenie. Denat był handlarzem i posiadał w Przerowie pow. kartuskim nieruchomość, którą sprzedał, a przybywszy do Kartuz, nabył dom od p. Markowskiego. Od czasu tej transakcji począł odczuwać silny rozstrój nerwowy z powodu — jak sam twierdził — niepomyślnego kupna domu za zbyt wysoką cenę. Krytycznego dnia po wyjściu z domu, gdy nie powracał, wysłano na poszukiwanie chłopca, który odnalazł go wiszącego w chlewie. Denat osierocił żonę i 2 dzieci.

Toruń.

Nocny dyżur ma do dnia 24 bm. włącznie apteka pod Orłem, Rynek Staromiejski.

Z Teatru Pomorskiego. W środę, 21 bm. o godz. 8-ej wiecz. niezwykle interesująca komedja w 4 aktach Bernauera i Oesterreichera p. t. „W rajskim ogrodzie", ze znakomitą wykonawczynią roli Tilly p. M. Fiszerówną oraz z udziałem pp. Chrzanowskiej, Zarembiny, Bystrzyńskim, Balcerzakiem, Ilcewiczem, Jaworskim i Orliczem. Będzie to ostatnie przedstawienie tego utworu, który pomimo powodzenia dotychczasowego zostaje zdjęty z afisza, ażeby ustąpić miejsca nowościom repertuarowym, z których najbliższa (bajka sceniczna Or-Ota p. t. „Śpiąca Królewna") ukaże się poraz pierwszy na scenie naszej w piątek, dnia 23 bm. o godz. 8-ej wieczór.

We czwartek, dnia 22 bm. o godzinie 8 wieczorem, poraz trzeci „Bolszewicy" W. Sieroszewskiego.

Dalsze aresztowania kasiarzy. W dniach ostatnich ujęła policja jeszcze dwóch wspólników kradzieży kasowych, które popełniane były w Toruniu; są to: Radzewicz Bronisław z Torunia i Barntówna z Przemyśla. Złodziejaszków tych oddano władzom sądowym.

Kradzieże i oszustwa zgłosili: Lisewski Stanisław, zam. przy ul. Jęczmiennej 9, zgłosił oszustwo na kwotę 500 zł. Heyde Herman, zam. przy ul. Św. Katarzyny 3, zgłosił kradzież 3 doniczek z kwiatami i nożyczek ogrodniczych, ogólnej wartości 80 zł.

Przewóz przez Wisłę uruchomiono Z dniem 19 bm. uruchomiony został przewóz przez Wisłę w Toruniu. Cena przewozu wynosi 15 gr. dla osób dorosłych, 5 gr. dla młodzieży szkoln.

Z Urzędu Stanu Cywilnego w Toruniu. W czasie od 11 do 17 marca urodziło się 12 chłopców, 15 dziewcząt, w tem 6 nieślubnych, razem 27 dzieci. Zmarło 3 mężczyzn, 2 kobiety, 7 dzieci, razem 12 osób. Ślubów zawarto 2.

Zjazd Rady Sokolej II okr. Dzieln. Pomorskiej w Chojnicach.

W ub. niedzielę, dnia 18 bm. w lokalu p. Kaletty, odbył się imponujący zjazd Rady Sokolej II. okręgu Dzielnicy Pomorskiej, przy licznym udziale delegatów i gości. Reprezentowanych było 12 gniazd w liczbie 45 delegatów a mianowicie: Chojnice, Brusy, Czersk, Czyczkowy, Konarzyny, Kiełpin, Lubnia, Ogorzeliny, Rytel, Sępólno, Tuchola i Żabno.

Zebranie zagaił prezes okręgowy prof. Szczepański, okolicznościowem przemówieniem, witając tak licznie przybyłych gości, delegatów, przedstawicieli prasy („Dzien. Bydg."), oraz delegata Dzielnicy p. Jeske. Po przeczytaniu protokułu z ostatniego posiedzenia Rady, wybrano na przewodniczącego obrad p. Jeske. Następnie przystąpiono do sprawozdań poszczególnych członków zarządu, jak: prezesa okręgowego prof. Szczepańskiego, sekretarza, skarbnika p. Mazalona i naczelnika okręgowego p. Reszkę.

Krótkie lecz treściwe sprawozdanie wygłosił prezes prof. Szczepański o działalności okręgu za rok ubiegły, życząc obecnym prezesom, naczelnikom i delegatom, aby rok bieżący przyniósł sokolstwu jeszcze pomyślniejsze wyniki i zalecał pobudzać do życia gniazda, które z powodu nieodpowiedniej organizacji wewnętrznej poczęły zasypiać. Pan Mazalona zobrazował przychód i rozchód; saldo za rok bieżący 1928-29 wykazuje w gotówce 138,40 zł. Rzeczowe sprawozdanie wygłosił również naczelnik okręgowy p. Reszka, wykazując dodatnie strony przy lustracjach poszczególnych gniazd. Jako ostatnie sprawozdanie wygłosił członek komisji rewizyjnej p. Sikora, który prosił zarazem zebranych o udzielenie zarządowi absolutorjum.

Po 10-minutowej przerwie przystąpiono do wyboru poszczególnych członków zarządu, a więc prezesa, wice-prezesa, sekretarza i naczelnika. Po krótkiej naradzie wybrano prezesem okręgowym p. prof. Szczepańskiego, jednogłośnie, wiceprezesem dotychczasowego p. Marcinkowskiego z Ogorzelin, naczelnikiem okręgowym p. Reszke z Rytla oraz jako członka zarządu p. Szoffera.

W wolnych głosach poruszano sprawę zlotu sokolego, który ma się odbyć w czerwcu br. w Tucholi, referował tę sprawę nacz. okręgowy p. Reszka. W sprawie biegu 3.000 mtr., jaki się ma odbyć 15 kwietnia br. w Chojnicach, polecono naczelnikom poszczególnych gniazd, aby przygotowali odpowiedni materjał do zawodów. Bieg o puhar „Dziennika Pomorskiego" odbędzie się w pierwszej połowie maja, którego trasa wynosić będzie 3.450 mtr. Dalej poruszano sprawy organizacyjne Sokoła itd. Przemawiali pp. Rydlewski, Reszka, Szczepański i inni. Po wyczerpaniu porządku obrad zebranie zamknięto hasłem „Czołem".

Zjazd Rady okręgowej okręgu XI „Sokoła" w Laskowicach.

Najmłodszy nasz okręg laskowicki, utworzony dopiero w grudniu ub. roku, urządził zjazd Rady okręgowej, na który stawili się delegaci z siedmiu gniazd i to z zarządu okręgowego prezes, wydawca „Głosu Świeckiego" p. Fr. Domachowski, wiceprezes Mączkowski, skarbnik Galant, sekretarz Kłosowski, naczelnik Ponczek, podnaczelnik Fr. Stusiński, II. wiceprezes Jażdżewski z Nowego, prezes Noga z Jeżewa, Tretkowski z Osia, naczelnik Różański, Wolter i naczelniczka Pszenna (instruktorka P. W.), z Warlubia, Krzyżanowski z Gruczna oraz delegaci z Brzezin i z Świecia pp. Niklas, Hofman.

O godz. 13 zagaił zebranie prezes p. Fr. Domachowski, witając licznie zebranych delegatów, reprezentanta Dzielnicy Pomorskiej, sekretarza i prezesa okręgu V. p. Alojzego Malczewskiego z Bydgoszczy, który w imieniu Przewodnictwa Dzielnicy powitał zjazd, zachęcając do wydajnej pracy, do umiłowania ideałów, aby organizację postawić na właściwą wyżynę, bo „Sokół" winien być w kraju tą przodującą a dla dobra kraju pracującą organizacją.

Ze sprawozdań zarządu wynikało, że w tym krótkim czasie od grudnia zlustrowano prawie wszystkie gniazda, ospałe zbudzono do życia. Czynnych gniazd w okręgu jest 7, z 332 członkami, młodzieży męskiej 114, młodzieży żeńskiej 42, kobiet 40, razem około 530. Wycieczek urządzono pięć. Postanowiono urządzić wycieczkę okręgową — punkt zborny Laskowice stąd pieszo z muzyką wymarsz do Jeżewa, gdzie odbędą się ćwiczenia polowe, następnie msza św., a po południu urządzone będą publiczne popisy i zabawy.

Naczelnik p. Ponczek zachęcał do utworzenia mas t. zw. zlotowych, bo trzeba się godnie przygotować do zlotu związkowego, który w przyszłym roku podczas Powszechnej Wystawy Krajowej odbędzie się w Poznaniu, na który wszyscy sokoli podążyć powinni.

Następnie wszyscy delegaci zdali sprawozdanie z postępów i bolączek swych gniazd, na które wyczerpująco odpowiedział prezes p. Domachowski. Uchwalono, że zlot okręgowy odbędzie się 5 sierpnia w Świeciu, zaś przyszły zjazd Rady okręgowej w Nowem. Delegat Dzielnicy p. A. Malczewski gorąco zachęcał do pracy organizacyjnej i radził w Świeciu założyć „Sokoła" Żeńskiego. Zarządy okręgów powinny natychmiast przystąpić do zakładania samodzielnych gniazd żeńskich.

Z Grudziądza.

Z Rady miejskiej. W ub. sobotę, dnia 17 bm. odbyło się posiedzenie Rady miejskiej, pod przewodnictwem prezesa p. adw. Szychowskiego, protokół z urzędu pisał sekr. p. Śliwa. Na porządku dziennym było bardzo wiele spraw Na zjazd komunalny Związku Kredytowego w Poznaniu wybrano prezydenta p. Włodka, na członka dyrekcyjnej Rady kolejowej, w myśl komisji wybrano dyr. Związku Tow. Kupieckich p. dr. Rzepeckiego a jako jego zastępcę radcę p. Nowakowskiego. Do komisji sanitarnej wybrano pp.: Preussa, cechmistrza rzeźnickiego, Zwolińskiego, właśc. młyna, Selczyńskiego, cechmistrza fryzjerskiego, Eglera, właśc. restauracji i hotelu pod Trzema Królami, Erdmana, mistrza piekarskiego, Góreckiego, emeryta, Fr. Blocka, właśc. domu, Nawrockiego Pawła, Krakowiaka, emeryt. urzędnika, Nadolnego, dyr. Grajewskiego, kom. straży pożarnej Kaszewskiego, Marcinkowskiego i Laskowskiego.

Uchwalono regulamin Miejskiej Opieki Społ., referował r. Statkiewicz oraz zatwierdzono podwyższenie opłat szpitalnych — referował p. Podwojski. Na rzecz Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu uchwalono subwencję 2 tys. zł. — referował r. Maćkowski. Przyjęto do wiadomości dekret p. Prezydenta Rzeczypospolitej o zniesieniu prawa pobierania dodatku komunalnego do podatku od uposażeń urzędników państwowych i powzięto uchwałę w myśl wniosku ref. r. Barańczaka, aby przyznać urzędnikom komunalnym takie same ustępstwo. Zatwierdzono częściowo plan rozbudowy miasta pomiędzy starostwem a Tuszewem, w myśl ref. p. bud. Stołowskiego. Powzięto uchwałę dotyczącą zakupienia 187 ha gruntu ornego w majątku W. Tarpno po cenie wedle oszacowania oraz sprzedaży O. U. Z. 25 ha gruntu Strzemięcińskiego na kolonję urzędniczą. Ma tam powstać miasto ogród — lecz kiedy się to stanie? — to jeszcze nie wiemy — boć aby coś wybudować, trzeba mieć pieniądze. Uchwalono w myśl ref. rad. p. Kwaśniewskiego wymianę gruntów p. Mülla a dalej zaciągnięcie pożyczki w wysokości 100.000 zł. na cele sportowe i wychowania fizycznego. W końcu uchwalono zaciągnąć pożyczkę 500.000 zł na rozbudowę ratusza I. W sprawie tartaku przy ul. Dworcowej uchwalono w myśl ref. p. mec. Sielskiego rozpisać konkurs. W sprawie ogł. urzędowych w „Słowie Pom.", „Dzienniku Bydg." i „Głosie Prawdy" odrzucono. Uchwalono jeszcze kilka petycji i około godz. 9 wiecz. przewodniczący p. mec. Szychowski posiedzenie zamknął.

Bal akademicki Koła Pomorskiego przy Politechnice Gdańskiej jest już w przygotowaniu. W skład komitetu honorowego weszły wybitne osobistości z miasta i powiatu. Z Gdańska przybyli już akademicy, którzy zajęli się pracami przygotowawczemi. Bal odbędzie się w sobotę, 14 kwietnia.

Na Powszechną Wystawę Krajową w Poznaniu ofiarował Bank Związku Tow. Kupieck. na Pomorzu zł. 100, oraz subskrybował na fundusz gwarancyjny zł. 500. Możeby inne nasze instytucje poszły za tym przykładem.

Gdzie kupuje się artykuły męskie dobrze i tanio? Oto w firmie „The Gentlemen" w Grudziądzu przy ul. J. Wybickiego (Rybi Rynek), której właścicielem jest znany działacz społeczny, szczególnie wśród organizacyj śpiewaczych p. Czesław Nowacki. Chcesz kupić kapelusz, krawat, lub bieliznę i inne artykuły męskie, to wstąp najpierw do firmy „Te Gentlemen" a przekonasz się, że ceny są wyjątkowo niskie a towar tylko najlepszy. Znając od szeregu lat p. Czesława Nowackiego jako dzielnego kupca a do tego dobrego Polaka i społecznika — tem bardziej go polecamy Szan. Czytelnikom naszym.

Pamiętajmy o odnowieniu przedpłaty na kwiecień na „Dziennik Bydgoski", który na gruncie m. Grudziądza jest bodaj najpopularniejszem pismem. Szan. naszych Czytelników gorąco prosimy, aby nie tylko sami „Dziennik Bydgoski na kwiecień zapisali, ale aby polecili pismo nasze swym krewnym i znajomym. **Kto jeszcze teraz zapisze na przyszły kwartał „Dz. Bydg.", otrzyma bezpłatnie nasz piękny, ilustrowany kalendarz.**

Chełmno.

Godziny urzędowe w Kasie skarbowej. Kasa skarbowa w Chełmnie ogłasza, że godziny urzędowe dla publiczności są od godz. 8 do 14 a w soboty od godz. 8 do 12 i od 13 do 14.

Zgłaszanie wypadków zachorzenia zakaźnego. Miejski urząd policyjny ogłasza, że wypadki chorób zakaźnych i podejrzane muszą być bezzwłocznie zgłoszone w ratuszu pokój 5.

Przychodnia dla niezamożnych matek. Staraniem lekarza powiatowego p dr. Drążkowskiego, urządzona zostanie w domu miejskim przy ul. Dworcowej 41, przychodnia dla matek niezamożnych. Magistrat przeznaczył na ten cel odpowiedni fundusz i niebawem zostaną podjęte prace nad urzeczywistnieniem tego planu.

Filmy religijne. Staraniem ks. Wacława Jęczmionki, urządza Stow. Dzieci Marji wyświetlnie filmów religijnych p. t. „Józef w Egipcie" i „Życie i Męka Chrystusa". Pierwszy film wyświetlany był w dniach od 2 do 8 marca i cieszył się wielką frekwencją tut. ludności. Drugi film wyświetlony zostanie w czasie od 8 do 15 kwietnia br.

Brodnica.

Sejmik powiatu brodnickiego odbył się w dniu 13 bm. Uchwalono dochody i rozchody t. zw. zwyczajne, preliminowane są w wysokości 757.700 zł., nadzwyczajne w wysokości 175.000 zł., razem 932.700 zł. Największą pozycję w rozchodach stanowią wydatki na utrzymanie dróg i placów publicznych, następnie świadczenia na rzecz innych związków komunalnych (podatek dla krajowego związku komunalnego w Toruniu, zasiłki dla gmin na remont i budowę dróg, oraz na pokrycie deficytów gminnych), a następnie (utrzymanie szpitala powiatowego, koszty szczepienia przeciwko ospie, wydatki na dezynfekcję, zwalczanie gruźlicy i jaglicy, pomoc dla położnych obwodowych, oraz subwencja na cele przysposobienia wojskowego) itd. W szczegółach przedstawiają się wydatki następująco: administracja ogólna — 94.830,97 zł., spłata długów 23.589,10 zł., drogi i place publiczne 407.639,45, (w sumie tej mieszczą się 75.000 zł. na budowę 2 km. nowej drogi bitej), oświata 3.800, kultura i sztuka — 7.900 zł., zdrowie publiczne 101.320,70, (w sumie tej mieści się subwencja na cele przyspos. wojskowego w wysokości 15.000 zł.), opieka społeczna 19.650 zł., popieranie rolnictwa 6.400 zł. itd.

Następnie uchwalił sejmik przystąpienie do tworzącego się z inicjatywy starosty wąbrzeskiego dr. Prądzyńskiego Związku Elektryfikacyjnego Brodnica - Działdowo - Lubawa - Wąbrzeżno, przyjmując równocześnie statut związku; zadaniem związku tego jest wybudowanie zakładów wodno-elektrycznych na Drwęcy w Elgiszewie i Kołacie w powiecie wąbrzeskim oraz zelektryfikowania wymienionych czterech powiatów. Sejmik powiatu brodnickiego, przystępując do wymienionego związku, nietylko dał dowód żywotności samorządu ziemskiego, ale przyczynił się do stworzenia dzieła, mającego pierwszorzędne znaczenie państwowe. Poratem uchwalił sejmik nową instrukcję kasowo-rachunkową, która obowiązywać będzie od dnia 1 kwietnia br.

Puck.

Z rady miejskiej. Na posiedzeniu rady miejskiej dnia 14 bm. wybrano zastępcę burmistrza kupca p. Bazylego Adolpha. W sprawie przeniesienia tut. starostwa morskiego do Wejherowa uchwalono wybrać delegację, która ma się udać jeszcze raz do Warszawy do prezydenta Rzeczplitej oraz prezesa rady ministrów p. Piłsudskiego. W skład delegacji weszli pp.: Czesław Krauze, przewodniczący rady miejskiej, major Tebinka z Parzkowa i p. Piepera, sołtys z Jastarni. Na trzeciem miejscu omawiano sprawę budowę rzeźni miejskiej, która kosztować ma około 300.000 zł. Sprawę tę narazie odroczono.

Pożar. W ub. niedzielę, około godz. 3 popoł. wybuchł w domu mieszkalnym p. Wolszona w Zdradzie pożar, który zniszczył w kilka minut całą zagrodę.

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 21 marca 1928 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Benedykta op., Józefa z Arymatei.
Jutro: Oktawiana m., Katarzyny wd.
Wschód słońca o godzinie 6,4.
Zachód słońca fo godzinie 18,12.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku, 19 bm. do poniedziałku, 25 bm. dyżurują:
1) Apteka Piastowska, pl. Piastowski.
2) Apteka pod „Złotym Orłem“, Stary Rynek.

— **Wypożyczalnia książek „Lektor“**, ulica Gdańska 141 otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

— **Muzeum Miejskie** przy Starym Rynku otwarte codziennie od 10—4, w niedzielę od 11—2-giej. Obecnie w Muzeum **wystawa zbiorowa akwarel Anny Römerowej z Inflant.**

TEATR MIEJSKI.

Dziś po raz drugi wyborna komedja **„Nie ożenię się“**, którą przyjęto na wczorajszej premjerze entuzjastycznie. Artyści od pierwszych scen poczuli, jak radosny odzew budzą u publiczności niezrównane dowcipy i brawurowe sytuacje i podnieceni zapewnionem powodzeniem grali doskonale.

Jutro, w czwartek, dany będzie największy szlagier bieżącego sezonu, okazale wystawiona i doskonale grana **„Księżna Cyrkówka“** Kalmana.

W sobotę uczci Teatr Miejski setną rocznicę urodzin wielkiego pisarza norweskiego **H. Ibsena** wystawieniem najlepszej jego sztuki p. t. **„Hedda Gabler“**. Reżyserja spoczywa w rękach głównego reżysera K. Koreckiego.

W niedzielę popołudniu o godzinie 4 po cenach zniżonych dany będzie **„Potasz i Perlmutter“** z pp. Łapińskim i Łuszczewskim w rolach tytułowych.

— **Pierwszy dzień wiosny.** W pierwszym dniu wiosny, jasne słoneczko darzy nas swemi promieniami. jednak mroźny wiatr oziębia powietrze tak, że wczesnym rankiem dał się odczuwać mróz. Miejmy jednak nadzieję, że wkrótce zimne ciśnienie atmosferyczne ustąpi i będziemy mieli wiosnę nietylko kalendarzową, ale tę pełną czarów i poezji najpiękniejszą porę w roku

— **Prawdopodobny przebieg pogody w Polsce:** Po rannych przymrozkach oraz mgłach lub oparach, pogodnie. W ciągu dnia ocieplenie do 0°, powyżej 0° na zachodzie, w środku i na południu kraju. Słabe lub umiarkowane wiatry wschodnie.

— **Czwartkowy wykład apologetyczny z koncertem w kościele Klarysek!** Jutro, w czwartek, o godzinie 6,45 wieczorem, wygłosi ks. prob. Pałkowski bardzo ciekawy wykład na temat: **„Dzisiejszy indyferentyzm religijny“.** Równocześnie wystąpi z koncertem religijnym Szkoła Wydziałowa Męska, która pod batutą p. prof. Kabacińskiego wykona piękne Kyrie, Sanctus i Agnus Dei z g moll mszy Luigi Bordese'go z towarzyszeniem orkiestry.

— **Smutna statystyka.** Według spisu zamkniętego w dniu 15 bm. znajduje się w bydgoskiem więzieniu sądowem 159 aresztantów i aresztantek, w tem 130 mężczyzn i 29 kobiet, z czego wynika, że wśród kobiet jest mniejsza przestępczość, niż wśród mężczyzn. — Najwięcej karanych jest za kradzieże; sześć kobiet jest karanych za dzieciobójstwo.

— **Policja śledcza prosi** wszystkich tych, którzy zostali poszkodowani przez mniemanego ks. dra de Rosseta, a w rzeczywistości oszusta Matejaka, aby zechcieli zgłosić swe pretensje do wydziału śledczego w Bydgoszczy przy ulicy Jagiellońskiej 21, pokój 71. Oszust, pod nazwiskiem ks. dra Rosseta, ogłosił swego czasu w Bydgoszczy, że wygłosi odczyt o „Eschatologji życia człowieka“. Miał on jeszcze do pomocy dwóch oszustów w osobach Tomasza Zadębskiego i Piotra Stanikowskiego. Fotografje tej naszej trójki można oglądać w policji śledczej.

Pomoc lekarska dla urzędników i jej organizacja w Bydgoszczy.

Miasto podzielone na dwa okręgi. — Lekarzami urzędniczymi mianowani dr. Gintyłło i dr. Szymański.

Bydgoszcz, 20 marca.

Urzędnicy dokołatali się nareszcie od rządu bezpłatnej porady lekarskiej. Trwało to lata całe — ale nareszcie jest!

Odtąd każdy urzędnik, o ile się jako taki wylegitymuje, ma prawo dla siebie i dla członków swej rodziny do bezpłatnej porady i opieki lekarskiej. Lekarzami, ordynującymi w tym charakterze, mianowani zostali **dr. Gintyłło,** ul. Cieszkowskiego 3 i **dr. Szymański,** ul. Gdańska 19.

Pierwszy przyjmuje urzędników-pacjentów między 4—6 (oprócz świąt i niedziel), a drugi od 11—1 (również oprócz świąt i niedziel).

Miasto całe podzielone zostało na 2 obwody, wschodni i zachodni. Granicę między obu obwodami stanowi linja, pociągnięta od dworca towarowego przez ulice: Racławicką, Sienkiewicza, Marcinkowskiego, Nad Portem, Tamką, Długą, Podgórną, Leszczyńskiego i Bielicką. Pacjenci, mieszkający na wschód od tej linji (np. przy ul. Gdańskiej, Pl. Teatralnym, na Bielawkach itd.) powinni się zgłaszać do dra Gintyłły. Mieszkający po zachodniej stronie tej linji granicznej (np. Błonie, Okole, Wilczak itd.) mają przydział do dra Szymańskiego.

Ogólne zebranie

Pomorsko-Nadnoteckiego Kartelu Związków Chrześcijańskich

odbędzie się **w czwartek, dnia 22 marca b. r.** o godzinie 6³⁰ wieczorem **w Bydgoszczy** w „Ognisku“ przy ul. Jagiellońskiej.

Porządek obrad:

1. Zagajenie.
2. Referat: „Zarys nowych zadań związków chrześcijańskich w świetle wyborów“ — referent z Warszawy.
3. Referat: „Stosunek Zw. Chrz. do stronnictw politycznych, szczególnie do N. D.“ referent redaktor Bigoński.
4. Dyskusja, uchwały i zamknięcie.

Do udziału w zebraniu dopuszczeni będą wszyscy, którzy wylegitymują się członkostwem P. Z. K., Ch. Z. Z., Związku Niższych Pracowników Poczt i Telegrafów i Związku Inwalidów Wojennych.

Przewodniczący Kartelu
J. Sikora.

Zebranie Chrześc. Demokracji Koło Szwederowo.

odbędzie się w środę, dnia 21. 3. 28 r. o godz. 7 wiecz. u p. Kołodzieja, Róg Ugory — Konopna.

Referat na temat: „Sytuacja polityczna Polski na tle wyborów“ wygłosi p. redaktor Bigoński.

Bezpłatne bilety wstępu otrzymać można u kol. Frankowskiego, ul. Dąbrowskiego 15 w wtorek i środę od godziny 3 po południu.

Kom. Org. Ch. D. Szwederowo.

CZYTELNIA KOBIET.

Miesięczne zebranie Czytelni dla Kobiet odbędzie się w czwartek 22 bm. o godz. 7½ wiecz. w lokalu własnym.

O liczny udział członkiń ze względu na ważne obrady prosi **Zarząd.**

— **Gazownia Miejska** urządza w czwartek dnia 22-go bm. o godz. 6 po południu w sali pokazowej ul. Jagiellońska nr. 14 prelekcje o ekonomicznem zastosowaniu gazu w gospodarstwie domowem z praktycznemi pokazami — na które się uprzejmie zaprasza.

— **Wykład o opiece nad zwierzętami.** W czwartek dnia 22 marca o godzinie 5 po południu, w sali rzeźni miejskiej, pana Gończy, wygłosi się referat o **Opiece nad zwierzętami,** w celu poparcia zawiązującego się Towarzystwa Opieki nad zwierzętami (ul. Jagiellońska).

Wystawa akwarel Anny Römerowej w Muzeum Miejskiem.

W niedzielę 18 bm. o godzinie 11-tej przed południem nastąpiło w Muzeum Miejskiem otwarcie wystawy akwarel p. **Anny Römerowej,** wybitnej polskiej malarki z Łotwy.

Otwarcia wystawy dokonał w imieniu Magistratu p. rdc. Janicki, który na wstępie wyraził obecnej na wystawie malarce, serdeczną podziękę za to, że dała możność Bydgoszczy i okolicy zapoznać się z dziełami, które tworzone daleko na wschodnim krańcu Ojczyzny naszej — na Polesiu, a nawet w dużej części poza politycznemi granicami państwa — w dawnych Inflantach polskich, przemawiać będą w Muzeum bydgoskiem do serc i uczucia Polaków, zamieszkałych na przeciwległych, zachodnich kresach kraju. A za prawdę, aż dziwnem jest — podniósł rądca Janicki — jak silnie oddziaływują obrazy **Anny Römerowej** na duszę Polaków, na kresach zachodnich. Najlepszym to dowodem, że dzieła rodaczki naszej, to owoc najszczerszej, bliskiej nam duszy polskiej, oraz, że ta dusza polska — jak kraj długi i szeroki — tworzy jednolitą, mocarną, niezwyciężoną siłę która jasnym płomieniem wybucha nawet tam, gdzie — jak zdawało się — pozostały jedynie zgliszcza po dawnej naszej świetności.

Myśli te, wywołane przez obrazy polskiej malarki z dawniej naszego kraju, rodzą zrozumiałą radość i dumę. Lecz są jeszcze inne źródła radości odczuwanej przy oglądaniu dzieł wystawy dopiero co otwartej, to jest świadomości, że młody, świetny talent Anny Römerowej uniknął niebezpieczeństw, które się kryją w niewolniczem uleganiu zwodniczmu nowatorstwu w malarstwie, w rzucaniu się bez zastanowienia w wir coraz to nowych, najdziwaczniejszych nieraz doktryn i eksperymentów malarskich, w lekceważeniu sobie oparcia i zrozumienia we własnym swym narodzie, co wszystko niejednokrotnie już spowodowało, że gmach sztuki nawet bardzo utalentowanych artystów załamał się na podobę budowli, wznoszonej na lotnym piasku.

Przemówienie swe zakończył p. radca Janicki serdecznem życzeniem pod adresem młodej, świetnej malarki — najwspanialszego dalszego rozwoju w pracy, która winna być jednem z najważniejszych zadań jej życia.

Publiczność licznie zebrana zachwycała się obrazami, których jest zgórą 140, to też polecamy szanownym Czytelnikom naszym pilne zwiedzenie wystawy akwarel w Muzeum naszem.

— **Kradzież z włamaniem.** W nocy z 21 na 22 bm. włamał się nieznany, względnie nieznani sprawcy zapomocą wybicia muru do stajni Kolańczyka Franciszka w Wałownicy pow. Szubin i skradli 2 konie, świnię, półszorki i powózkę, z któremi ulotnili się w niewiadomym kierunku.

— **Dwużeństwo.** Ujęto robotnika Frączkowskiego Stefana, lat 24, zamieszkałego przy ulicy Przejazd 1 za dwużeństwo. W r. 1918 ożenił się wymieniony po raz pierwszy z niejaką Anną Borzucką w Chorzelach (pow. Przasznysz), którą następnie porzucił po 6 latach pożycia, pozostawiając dwoje dzieci. Następnie wypłynął na Pomorzu, gdzie zapoznał się z niejaką Szmidtówną Kazimierą, której przedstawił się jako kawaler i w roku 1927 zawarł ponownie z nią ślub w Bydgoszczy tak cywilny, jak i kościelny.

— **Znaleziono** na szosie toruńskiej koło fabryki „Kauczuk“, żelazo jak tłoki itp. Właściciel może takowe odebrać na posterunku PP. w Kapuściskach, ul. Fordońska.

— **Ujęto** 1 złodzieja i 1 za bigamję.

Kto wygrał na loterji?

W jedenastym dniu ciągnienia 5 klasy 16 loterji państwowej, główniejsze wygrane padły na numery następujące:

Po 10 000 zł. nr. 21892 34900 80623.

5 000 zł. nr. 118781.

Po 3 000 zł. nr. 3519 29257 57283 61103 71948.

Po 2 000 zł. nr. 41812 81954 89359 96137 124242.

Po 1 000 zł. nr. 4828 9228 19377 23752 37643 40503 42196 49851 59726 65546 77811 107352 108052 118182 121150.

Po 600 zł. nr. 7109 8742 36701 45003 46568 48253 58051 86260 100990 103200 105106 105131 105815 110970 112283 116478 124734.

Po 500 zł. nr. 276 13082 19222 19666 24863 26409 29485 38909 45785 47440 48321 65708 74414 82134 89469 104590 111319 111974 113349 117129 118916 121311 122165 123093 125589 127280 129531.

Po 400 zł. nr. 586 1255 1502 2774 3140 3262 3651 5968 7867 8092 12140 12164 14484 14537 15927 17761 19614 20106 20131 21566 21908 23348 24774 25292 26156 26270 26704 29585 30911 32617 34451 34591 35393 35487 35661 35967 35969 36412 36453 37082 38727 39170 40306 40447 40631 41501 42032 42153 42697 43012 43369 45027 47123 47250 50979 51163 51427 51897 52225 52617 52945 53119 53718 54368 56031 56599 57036 57109 59233 59591 60447 60465 60743 63122 63347 63918 64612 65306 66236 69028 69086 69949 70248 70775 70874 71370 71746 72086 72506 73318 74021 74610 74969 76698 78171 78776 79092 79916 81404 81560 83653 85500 86244 86552 86928 86979 88935 89334 89495 89811 91317 92167 94370 94741 95157 96326 97655 97755 98673 99645 100492 100664 101597 101671 101758 101783 102480 103216 103833 104124 105792 105903 106797 106948 111644 113168 115143 115840 116722 117370 119394 119616 120455 120641 120924 121273 121567 123529 124005 124063 125352 126409 126649 128203 129128 129301.

PROGRAM W KINACH.

KINOTEATR DOMU KATOLICKIEGO na Wilczaku. Film w 10 aktach pt.: **„Trzy lata polowań w Afryce"**. Dziennik Gaumont i „Walka taksówek". Początek seansów o godz.: 6 i 8. Ceny miejsc od 40 gr. do 1.50 zł.

KRISTAL. Ani olśniewający przepych kostjumów wschodnich, ani też bogactwo dekoracyj nie zdoła przyćmić dzisiejszej premjery w kinie Kristal p. t. **„Wschód słońca"**. Nie ma w tem powiedzeniu przesady, gdyż najwięksi artyści wyrażają się o tym dramacie z niezwykłem uznaniem. Publiczność również wszędzie jest tym filmem zachwycona, a i prasa zagraniczna i polska nie szczędzi słów wyróżnienia i pochwał. Jest to przeróbka z noweli Sudermanna, z której zrobiono obraz pełen subtelnych scen, nastrojów i zdjęć z gry, łącząc prawdę, poezję i uczucia w jedną piękną dobrze spojoną całość. W głównych rolach Janet Gayner i O'Brien. Całość programu 15 aktów.

NOWOŚCI. Wstrząsający dramat z życia chińskiego: **„Mandaryn Wu"** o przepięknej wystawie z udziałem najslynniejszych artystów z Lon Chaney w roli głównej, będzie demonstrowany ostatnie dwa dni. Film niema nic wspólnego z dramatem, granym w Teatrze Miejskim w Bydgoszczy pod tym tytułem.

MARYSIEŃKA. Ostatnie dwa dni przepięknego dramatu, opiewający romantyczne dzieje królowej Anny oraz usiłowanie skompromitowania jej (podług Dumasa) **„Trzej Muszkieterowie"**. Rolę D'Artagnana odtwarza żywiołowy Douglas Fairbanks.

CORSO. Podwójny program, razem 17 aktów. Sensacyjny dramat z życia cowboyów pt.: **„Obrońca z Zachodu"** (w roli głównej Fairbanks) następnie film p. t. **„Wytworny opryszek"**. Nadprogram szampańska komedja pt.: **„Z balu do kryminału"**.

— Zwracamy uwagę na ogłoszenie o nasionach f-my Häusler przy ul. Mostowej 9.

— **Dzisiejszy występ Dra Radwana.** Jak już donosiliśmy zawita dziś do nas znany tutaj świetny sugestjoner Dr. Radwan, który po kilkuletnim pobycie za oceanem znów odwiedził kraj ojczysty i wygłaszał w większych miastach Polski rewelacyjne wykłady o swoj najnowszej metodzie autosugestji; Dr. Radwan przedstawi publiczności bydgoskiej zdumiewające wyniki swej metody, zamieniającej niedołęgów życiowych w ludzi czynu, dyletantów w artystów, schyłkowców i neurasteników w podpory społeczeństwa. Dr. Radwan daje tylko **jeden wieczór eksperymentalny** dziś w sali Kasyna Cywilnego, która niewątpliwie zapełni się po brzegi publicznością, która naocznie przekona się, jak przy pomocy autosugestji każdy człowiek może zostać artystą. Do świadczenia odbędą się z osobami z pośród publiczności Bilety do nabycia w księgarni WP. Gieryna, Plac Teatralny i od godziny 6 wiecz. w sali Kasyna Cywilnego.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Tow. śpiewu „św. Wojciecha". W czwartek, 22 bm., o godz. 7,30 wiecz. plenarne zebranie w salce Domu Katolickiego przy farze.

Baczność, Szoferzy! Zebranie odbędzie się w środę, 21 bm., o godz. 8 wiecz. w sali „Harmonji", ul. Marcinkowskiego.

Baczność, koło śpiewu „Chopin". Dziś, w środę, punktualnie o godz. 7,30 wiecz. lekcja śpiewu w lokalu p. Kleinerta.

Klub Mandolinistów „Lutnia". Miesięczne zebranie w czwartek, 22 bm., o 7,30 wiecz. w Domu Czeladzi. Zebranie zarządu tamże o 7-ej.

S. M. P. „Gwiazda". Dziś, w środę, o godz. 7,30 wiecz. zebranie oddziału młodszego; zebranie oddz. starszego jutro, w czwartek, o 7,30.

Zebranie zarządu dziś, przed zebraniem ogólnem o godz. 7-ej.

Tow Uczniów Kupieckich. Zebranie zarządu dziś, w środę, o 8-mej w sekretarjacie „Związku Pracowników Kupieckich", ul. Mazowiecka 43.

Zebranie plenarne w piątek, 23 bm., o 8-mej w sali hotelu Lengninga. Uprasza się wszystkich członków o liczne i punktualne przybycie.

Tow. Młodych Polek „Gwiazda". Pogrzeb śp. Klary Malisy odbędzie się w czwartek, o godz. 4,30 popoł. z kostnicy cmentarza na Szwederowie. Prosi się o liczny udział.

Żeńskie Tow. gimn. „Sokół". Lekcja ćwiczeń jutro, w czwartek, 22 bm., o godz. 7 wiecz. w sali gimnazjum klasycznego przy ul. Krasińskiego. O liczne i punktualne przybycie prosi naczelnik.

„Sokół" IV. Bielawy. W czwartek, 22 bm., o godz. 6,45 zbiórka druhów ćwiczących w sali gimn. Kopernika. Z powodu bardzo ważnych spraw przybycie wszystkich konieczne.

K. S. „Tęcza" przy Tow. „Jedność" pod opieką św. Wojciecha. W czwartek, 22 bm., o godz. 8-ej miesięczne zebranie w lokalu „Zoty róg".

Giełda warszawska

z dnia 20 marca

Akcje: w złotych:

Bank Polski	149,25—149,00
Bank Handlowy	000,00—123,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	00,00— 88,00
Spiess	—162,50
Brown Bowery	00,00 — 72,50
W. T. F. Cukru	00,00— 74,50
Firley	55,50— 56,00
Łazy	0,00— 09,00
Nobel	00,00— 83,52
Cegielski	43,50— 44,50
Osrowickie Zakłady	00,00— 85,00
Pocisk	00,00— 11,00
Rudzki	54,00— 54,50
Starachowice	64,50— 64,75
Borkowski	00,00— 19,25
Spirytus	00,00— 39,50

Bank Polski płacił w dniu 21 marca za:

dolary amerykańskie	8,85—8,84
funty szterlingów	43,32
franki szwajcarskie	170,97
franki francuskie	34,94
marki niemieckie	212,17
guldeny gdańskie	173,05
szylingi austrjackie	124,84
liry włoskie	46,90
korony czeskie	26,29

TARGOWICA MIEJSKA

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 20 dnia . 3. 1928 roku.

Bydło:

a) pełnomięsiste, wytuczone woły najwyższej wartości rzeźnej, niezaprzęgane	164—156
b) pełnomięsiste, wytuczone woły od lat 4 do 7	140—146
c) młode mięsiste nie wytuczone starsze wytuczone	128—139
B. Stadniki:	
a) pełnomięsiste, wyrosłe najwyższej wartości rzeźnej	000—150
b) pełnomięsiste młodsze	132—140
c) miernie odżywione młodsze i dobrze odżywione starsze	120—126
C. Jałówki i krowy:	
b) pełnomięsiste wytuczone krowy najwyższej wartości rzeźne do lat 7	154—150
c) starsze wytuczone krowy i mniej dobre krowy młodsze i jałówki	140—146
d) miernie odżywione krowy i jałów ki	126—120
e) licho odżywione krowy i jałówki	—100
Cielęta:	
b) najprzedniej. cielęta tuczne	156—160
c) średnio tuczone cielęta i najprz. ssaki	144—150
d) mniej tuczone cielęta i dobre ssaki	130—140
e) liche ssaki	126—120
Owce:	
Opasy chlewne.	
a) jagnięta tucz. i młodsze skopy tuczne	128—126
b) starsze skopy tuczne, liche jagnięta tuczne i dobrze odżyw. młode owce	120—116
c, miernie odżywiane skopy i owce	92—100
Świnie:	
b) pełnomięsiste od 120 do 150 kg. żywej wagi	192—190
c) pełnomięsiste od 100 do 120 kg.	186—184
d) pełnomięsiste od 80 do 100 kg.	180—176
e) mięsiste świnie ponad 80 kg.	170—160
f) maciory i późne kastraty	150—180

Stan wody w Wiśle w dniu 21. marca rano: Zawichost 1,16; Warszawa 1,36; Płock 1,07; Toruń 1,26; Fordon 1,37; Chełmno 7,24; Grudziądz 1,48; Korzeniewo 1,77; Piekło 1,02; Tczew 1,04; Einlage 1,80; Schiewenhorst 2,06.

Przetarg publiczny

na dzierżawę rybołóstwa w kanale bydgoskim na przestrzeni od kanału posiłkowego (Osowa Góra km. 23,2) do połączenia się kanału z Brdą (Okole km. 14,4).

Warunki dzierżawy przejrzeć można w biurze podpisanego Urzędu w godzinach biurowych lub też można otrzymać za zwrotem kosztów własnych po cenie 2 zł.

Piśmienne oferty w zamkniętych kopertach z napisem „Oferta na rybołóstwo" należy złożyć w biurze Inspekcji Dróg Wodnych w Bydgoszczy do dnia 31 marca 1928 do godziny 11-tej przed południem, w którym to dniu nastąpi otwarcie ofert w obecności reflektantów.

Do oferty należy dołączyć dowód złożenia wadjum w wysokości 50 zł. 7221

L.dz. 657/28 **Państwowa Inspekcja Dróg Wodnych.**

Magistrat miasta Bydgoszczy

ogłasza niniejszem

konkurs

na stanowisko

dyplomowanego inżyniera - mechanika

do działu instalacji gazowych w tutejszej gazowni miejskiej. Pierwszeństwo mają kandydaci obeznani z propagandą gazu dla przemysłu, posiadający praktykę conajmniej 5-letnią.

Ze stanowiskiem tym związane są zależne od kwalifikacji pobory włącznie do VII stopnia służbowego płac urzędników państwowych wraz z dodatkiem komunalnym i ewtl. wolnem mieszkaniem.

Zgłoszenia do 30 marca 1928 r.

Magistrat miasta Bydgoszczy.

(—) Podoski radca miejski. (7222

Sprostowanie.

W umieszczonem w numerze 56 „Dziennika Bydgoskiego" z dnia 8 marca br. ogłoszeniu Państwowego Nadleśnictwa Przymusowego o submisji prawa rybołóstwa zaszła omyłka. Mianowicie zamiast „prawo rybołóstwa w jeziorze **Parzyn**", podano omyłkowo: „w jeziorze Purzyn". 7220

Ogłoszenie.

8 Okręgowe Szefostwo Budownictwa w Toruniu

ogłasza na dzień **13 kwietnia godz. 10 rano** nieograniczony przetarg na 15-letnią dzierżawę ogrodów owocowych i warzywnych w Gniewie o ogólnej ilości 160 drzew owocowych i 548 krzewów owocowych o łącznej powierzchni gruntu 12.346 m², z którego 8076 m² wypada pod uprawę warzyw. (7219

Inwalidzi W. P., osoby wojskowe w rezerwie lub w stanie spoczynku z zawodu ogrodnicy mają pierwszeństwo.

Oferty według ustalonego wzoru należy składać w zalakowanej kopercie z nadpisem „Oferta na dzierżawę ogrodów“ należy składać do dnia 5 kwietnia br. do 8 Okręg. Szefostwa Budownictwa w Toruniu ulica Łazienna nr. 11, z dołączeniem:

a) notarjalnie poświadczonych odpisów dowodów wojsk.
b) poświadczenie Magistratu, że oferent prowadzi względnie prowadził uprzednio uprawę rolną lub ogrodową,
c) kwitu o wpłaceniu wadjum do właściwej Kasy Skarbowej 3% od zaoferowanej sumy,
d) świadectwa moralności,
e) uwierzytelnionego odpisu obywatelstwa polskiego.

Niezależnie od wyniku przetargu 8 Okr. Szef. Bud. zastrzega sobie ostateczne przyjęcie oferenta, który utrzyma się przy przetargu w terminie 14 dniowym po objęciu przetargu.

Wzory ofert wraz z warunkami ogólnemi i opisem technicznym ogrodów można nabywać w wymienionem Szefostwie za zwrotem kosztu po 3 zł. za egzempl

8 Okręgowe Szefostwo Budownictwa Toruń
L. dz. 2506/28 Adm.

Stemple kauczukowe i metalowe **w 1 dniu.** Fr. Zawadzki Bydgoska Fabryka Stempli Pomorska 13. **Telefon 70.**

ODZIEŻ
FABRYKA KONFEKCJI **„ODZIEŻ“** w Warszawie, ulica Długa nr. 39 poleca hurtowo: (6226
PALTA płaszcze gumowe **KURTKI** ODZIEŻ GÓRNICZĄ.

„Puch“ światowej sławy motocykle model 220 - 4,5 K. M.
Dostawa natychmiastowa. (7211
Austro-Daimler, S. A., Poznań
Św. Marcin 48, tel. 1558. Garaże i warsztaty: ul. Dąbrowskiego 7.
PRZEDSTAWICIELE POSZUKIWANI.

PIANINA przez artystów uznane, premjowane **złotym medalem** kupuje się najkorzystniej i na dogodnych warunkach spłaty **w CENTRALI PIANIN** **Bydgoszcz,** (25372 **ul. Pomorska 10. Tel. 17-38** Zastępstwo: **Łódź i Lwów.**

Poznaj siebie i bliźnich!

Jeżeli Ci brak energji, równowagi, jeżeli cierpisz moralnie i nie znasz wyjścia, przyjedź osobiście lub napisz do psycho-grafologa Szyllera Szkolnika, autora prac naukowych, redaktora pisma „Świt“. Nadeślij charakter pisma swój lub zainteresowanej osoby (los Twój zależy nie tylko od Twoich zdolności i czynów, lecz od ludzi, z któremi się łączysz). Zakomunikuj imię, rok, miesiąc urodzenia, kawaler, żonaty, wdowiec, ilość osób najbliższej rodziny, a otrzymasz szczegółową analizę charakteru, określenie zalet, wad, zdolności, przeznaczenie. Odpowiedź na szczerze zadane pytania, jak również horoskop słynnego medjum M-lle Evigny. Wszystkim czytelnikom „Dziennika Bydgoskiego“ szczegółową analizę wysyła się po otrzymaniu zł 3.— (zamiast zł 5.—), można znaczkami pocztowymi. — Osobiście przyjmuję w godz. 12—7. Protokóły, odezwy, podziękowania najwybitniejszych osób stolicy. **Warszawa, Psycho-Grafolog Szyller Szkolnik, Redakcja „Świt“, Nowowiejska 32 m. 6,** róg Marszałkowskiej. (4356

Ogłoszenie wyciąć i załączyć do listu.

Ogłaszajcie się w „Dzienniku Bydgoskim“.

SPRZEDAŻE

Majątki
kapitalne — okazyjne. 4.500 mórg roli pszennej 1.800.000; 2.700 mórg za bezcen 700.000; 1.250 mórg 350.000; 600—220.000; 300 mg. 90.000 zł; dom centrum 1000 zł miesięcznie 90.000 zł — pozatem kilkaset dalszych korzystnych objektów — nowe zlecenia pożądane — przyjazd konieczny. „Gleba“ Dworcowa 73. 7186

Dwa domy
trzypiętrowy frontowy nowoczesny, dwa składy, dwupiętrowa oficyna w centrum 120.000. Dom dwupiętrowy, duże piętrowe oficyny wśródmieściu 65.000. Duży wybór wil, gospodarstw, młynów. Upraszam o świeże zlecenia. Szarek, Dworcowa 90 telefon 1909. (3905

Dom
w rynku z piekarnią wraz z restauracją, koncesja zapewniona zaraz na sprzedaż. Do objęcia potrzeba 15—20.000 zł. Zgłoszenia agentura Dzien. Bydgosk. w Łabiszynie. (7239

W Bydgoszczy
na sprzedaż dom II-piętrowy. 3 składy, plac budowlany, wolne mieszkanie 6 pokojowe, dochód 1400 zł, cena 145 tys. w handlowym punkcie. Willa 13 pokoi, ogród 2 morgowy, oficyna, cena 48 tys. zł przy tramwaju. Willa w najlepszym położeniu miasta o 12 pokojach, luksusowa, cena 65 tys. zł. Kisińska, Bydgoszcz Cieszkowskiego 17 (7225

Dom
II-piętrowy w centrum z składami, cena 60.000 zł. 2 domy II-piętrowe nowoczesne w centrum cena 120.000 zł poleca „Stella“ Dworcowa 64. (3909

Sprzedaż
domów, gospodarstw, restauracji, kiosków, składów konjalnych i próżnych. „Orient“, Plac Piastowski 2, telefon 1163. 3908

Ogrodnictwo,
10-morgowe z cieplarnią, za bezcen na sprzedaż. Małek, Bydgoszcz, Dworcowa nr. 2. (7204

Rzeźnictwa
z domami i oberże przy wpłacie 20—110.000 zł na sprzedaż. Grundtke, Bydgoszcz, Sniadeckich 33. narożnik Dworcowej. (7206

Gospodarstwo
na Pomorzu, 5 minut od miasta, zaraz na sprzedaż 4 morgi ziemi pszennej, ½ morgi ogrodu, plac do budowy, także nadające się na kuźnię, która jest wybudowana i koncesjonowana. Cena korzystna, podług umowy. W. Wegner, Tuchola - Koślinka, Główna nr. 24. (7243

Na sprzedaż
157 mórg buraczanej ziemi (nizin) w tem 18 mórg łąki, zabudowanie masywne, dom park. 7 pokoji, 2 kuchnie, inwent. martwy nadkompl., żywy 18 bydła, 7 koni, 20 świń i drób (prywatne), cena kupna 110.000, wpłata od ugody, sprzedaż podług ugody. — 150 mórg pszenno i dobrej żytniej ziemi, w tem 30 mórg lasu brzoza i olcha, 20 łąki, zabudowanie dobre, w dobrej okolicy 1 klm. od stacji i mleczarni, szkoła, kościół w miejscu, inwent. martwy nadkompletny, żywy 5 koni, 7 krów dojnych, 11 świń i drób. Cena kupna 72.000 w tem 21.400 dla P. B. Rolnego na 30 lat, wpłaty około 40.000 (prywatne). — 150 mórg buraczanej ziemi (nizin) w tem około 80 mórg I klasy łąki, zabudowanie masywne inwentarz martwy i żywy komplet., zaległość Landschaft i Bauernbank. Cena 60.000, wpłata od ugody. położenie 3 klm. od miasta powiatowego, przy stacji i mleczarni. — 68 mg. pszenno i dobrej żytniej ziemi, w tem 6 mg. łąki, zabudowanie masywne bardzo dobre, inwentarz martwy komplet., żywy 3 dobre konie. 7 bydła, 8 świń i drób. Cena 42.000 zł, wpłaty 30.000 zł, 2 klm. od miasta powiatowego, sprzedaż z powodu wyjazdu (miejsce prywat.) — 58 mórg dobrej żytniej ziemi, zabudowanie masywne, inwentarz martwy i żywy kompletny. Cena 25.000 zł. — 66 mórg pszennej ziemi, zabudowanie masywne, inwent. martwy i żywy kompletny. Cena 45.000 zł. — 40 mórg dobrej żytniej ziemi, zabudowanie masywne, inwentarz martwy i żywy kompletny. Cena 17.000 zł. — 24 mórg dobrej żytniej ziemi, zabudowanie dobre, inwentarz martwy i żywy dobry. Cena 13.000 zł. — Wiele innych objektów poleca i przyjmuje biuro pośrednictwa Malinowski Feliks, Świecie n/W., ul. Sądowa nr. 16, telefon 132 Pomorze. (7236

Gospodarstwo
250 mórg pierwszorzędnej jakości sprzedam. Ziemia pszenno - jęczmienna, budynki nowe inwentarz kompletny, wpłaty najmniej 120 tys Szawłowski, Mała Cerkwica, stacja kolejowa i pocztowa Kamień, p. Sępólno. 6313

Skład
kolonjalny w Bydgoszczy z 3 pok. mieszkaniem z powodu wyjazdu, także dużo innych składów sprzeda „Rolpol“, Bydgoszcz, Gamma 2. 3894

Dom
w Bydgoszczy I. piętrowy przytem kuźnia, stolarnia i śrótownia okazyjnie za 30000 zł sprzeda „Rolpol“, Bydgoszcz, Gamma 2. 3898

Dom
narożnikowy z 3 sklepami dochód roczny około 9000 zł cena 75000 zł. Dom z 2 sklepami dochód roczny 7000 zł cena 60000 zł wpłaty 35000. Dom przy ul. Gdańskiej dochód roczny 18000 zł cena 160000 zł, oprócz tego wielki wybór mniejszych i większych domów poleca i przyjmuje świeże zlecenia Małek, Bydgoszcz ul. Dworcowa 2 Telefon 699. (7205

Majątek
450 mórg pszennej ziemi żywy i martwy nadkompletny 280.000 zł. 300 mórg 200.000 zł, 170 mórg 90.000 zł, 16 mórg 7500 zł poleca „Stella“, Dworcowa 64. (3910

Rower
męski tanio sprzedam. Warmińskiego 3, II. (3909

Motocykl
dobrze utrzymany sprzedam. Osiński, Wiatrakowa 8. 7165

Pies
rasowy, niemiecka doga, rok stary, bardzo czujny tanio na sprzedaż. Dworcowa 33. 7151

Do pisania
maszynę Mercedes polsko-niemiecką, dobrze utrzymaną sprzedam. Łokietka nr. 19, I lewo. (7202

Powóz
myśliwski (Jagdwagen) i wolant sprzeda Dworcowa 90 w podwórzu. 3915

Meble
jadalki kompletne lub bufet i kredens na dogodnych warunkach na sprzedaż. Najdrowski, mistrz stolarski, Pomorska 42. 3912

4 akcje
Banku Polskiego i 3 dolarówki I. serji pełne na sprzedaż. Oferty do „Iro“, Hermana Frankego 3 pod „Akcje“. (7224

Samochód
prawie nowy marki francuskiej sprzedam korzystnie Sowińskiego 11. 3893

Kowalskie
rzemiosło korzystnie na sprzedaż. Zgłosz. Tczew, ul. Polna 1. (7235

Wannę
do kąpielki żelazną emaljowaną sprzedam. Łokietka 19, I lewo. (7203

Koń
5-letni na sprzedaż. Nowodworska 2. 7200

KUPNA

Domu
nadającego się na stolarnię do 4 morgi roli poszukuję celem dzierżawy w większej wiosce późniejsze kupno niewykluczone. Jan Dornowski, Polskie Łąki, p. Korytowo, pow. Świecie. 7182

Kupię
mały dom z ogrodem. Zgłoszenia Orla 41, Głowacki. 3917

POSADY WOLNE

Stałą
korzystną posadę biurową otrzyma inteligentny pracownik lub pracownica posiadająca około tysiąca złotych. Zgłoszenia Funkiewicz, Pomorska 49. (7223

Stroiciela
wykwalifikowanego, także do naprawy pianin, poszukujemy zaraz. F-a „Musica“ Dworcowa 90. 7215

Drogerzysta
młodszy potrzebny zaraz lub później. Oferty z podaniem pensji przy wolnem utrzymaniu i odpisem świadectw proszę nadesłać pod adresem: W. Siemianowski, Drogerja pod Lwem, Kcynia (Wlkp.) Również uczeń może się zgłosić. 7198

Podróżujący
na wina i likiery potrzebny zaraz. Zgł. pod „Podróżujący“ do filji Dz. Bydgoskiego. 3897

Agenci
do ubezpieczeń wszystkich działów potrzebni. Zgł. pod „Agenci“ do filji Dz. Bydg. 3896

Czeladnika
krawieckiego poszukuję. P. Dorsz, Św. Jańska 19. 3899

Poszukuję
zaraz wykwalifikowanego czeladnika fryzjerskiego męskiego i damskiego, wynagrodzenie według umowy. Zgłosz. pod „C. C.“ do Dz. Bydg. (7159

Fryzjer
zaraz potrzebny. Grunwaldzka 102. 7169

Ekspedjentka
branży obuwniczej potrzebna zaraz. Sztyglic, Kościelna 4. 7208

Pomocnika
fryzjerskiego damsko-męskiego i ucznia poszukuje Gomulski, ul. Kościelna 7. (7240

Szlifierz
szkła może się zgłosić. „Wawel“, Dworcowa 5. 3902

Czeladnik
krawiecki zaraz potrzebny. Ul. Sienkiewicza 18. 3901

Czeladnik
krawiecki potrzebny. Sienkiewicza 22. 3904

Kucharza
lub kucharkę przyjmie od 1 kwietnia b. r. kasyno oficerskie 64 p. p. w Grudziądzu. Pensja według umowy. 7230

Pierwszorzędne
marszantki mogą się zgłosić. E. Nieruszewicz, Poznańska 5. 7191

Ekspedjentka
z branży galanteryjnej potrzebna. Zgł. piśmienne z odpisami świadectw do filji Dz. Bydg., Dworcowa nr. 2 pod „Ekspedjentka 55“. (3895

Ślusarz
dzielny który również autogienicznie szwejsuje zaraz potrzebny. Zgłoszenia Gdańska 113. 7216

Służąca
samodzielna do bezdzietnego państwa poszukuję miejsca. Zgłosz. pod „35“ do Dzien. Bydg. 7171

Domowy
który zna pracę hotelową potrzebny zaraz, tylko uczciwy, z dobrem wychowaniem. Dla pracowitego dobre wynagrodzenie. Zgł. do Dzien. Bydgosk. pod „Domowy“. (7176

Pomocnik
fryzjerski może się zgłosić zaraz. Sniadeckich 47. 7162

Stolarza
na dobre meble przyjmie Kępa, Pomorska 10. 3903

Służąca
potrzebna do Hotelu Warszawskiego w Bydgoszczy, ul. Warszawska 16. 7193

Uczni
ślusarskich przyjmie Fabryka Wyrobów Metalowych „Sport“, Bydgoszcz, 3 Maja 19. 7190

Uczennica
do kuchni może się zgłosić od godz. 1 do 6 po poł. Resursa Kupiecka, ul. Jagiellońska 25. 7188

Uczennice
poszukuje natychmiast Pracownia Bielizny „Alicja“, Wesoła 11, tel. 1679

Potrzebny
uczeń kelnerski. Hotel Warszawski, ul. Warszawska 16. 7163

Służąca
do wszelkich prac domowych umiejąca dobrze gotować potrzebna od 1. 4. 1928 r. Zgłoszenia do agentury Dzien. Bydg. w Łabiszynie. (7241

Służąca
przychodnia, uczciwa jest potrzebna. Mazowiecka 14, I. ptr. lewo. 3916

Dziewczyna
dobra potrzebna do wszelkich prac do Hotelu Warszawskiego ul. Warszawska 16. (7207

Ucznia
lub wolontarjusza z lepszemi świadectwami poszukuję do składu kolon., żelaza i restauracji. W razie nie zaangażowania, świadectw się nie zwraca. — St. Mądry, Kłecko. (7242

Służąca
uczciwa, umiejąca gotować potrzebna zaraz. Maciejewska, Niedźwiedzia 3. 7218

POSADY POSZUKUJĄ

Krawcowa
siła pierwszorzędna poszukuje odpowiedniej pracy. Oferty do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „Warszawianka“. (3885

Inteligentny
młodzieniec poszukuje posady jako dekorator-ekspedjent w artykułach damskich, męskich, konfekcji lub bławatach. Zgł. do filji Dzien. Bydg. pod „D. E.“ (3878

Ogrodnik
(pszczelarz) kawaler, obeznany w wszelkich gałęziach ogrodniczych z dobremi świadectwami, poszukuje od 1. IV. 1928 r. posady. Łaskawe zgłosz. Walenty Waśkowski, Bydgoszcz - Czyzkówko, ulica Grunwaldzka nr. 49. (3884

Starsza
panienka umiejąca szyć poszukuje posady w lepszym domu celem wyuczenia się gospodarstwa może być pomocną we wszelkich pracach domowych oraz w szyciu. Łaskawe zgłoszenia uprasza się do adm. Dzien. Bydg. pod „St. P.“ 7174

Dziewczyna
uczciwa, pracowita, skromne wymagania, dobre świadectwa, poszukuje zajęcia do wszystkiego. Oferty do Dz. Bydg. pod „Sumienna“. 7178

Cukiernik
fach. z kilkoletnią praktyką, obeznany w wszelk. wyrobach ciast oraz czekolady poszukuje posady. Zgłoszenia do filji Dzien. Bydg. pod „Cukiernik“. (3911

DZIERŻAWY

Poszukuję
składu, który nadaje się na kolonjalkę w mniejszem mieście lub w dobrej kościelnej wsi. Oferty pod „P. P. 99“ do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 3887

Dzierżawa
170 mórg zaraz do odstąpienia na przedmieściu Bydgoszczy za cenę 15.000 zł na przeciąg 10 lat. Informacji udzieli Józef Waszak, Bydgoszcz, Dworcowa 7. (3900

Młyn
parowy, 2 walce, 2 kamienie, w mieście bezkonkurencji wydzierżawi biuro centralne, Dworcowa nr. 69, tel. 850, Nowakowski. 3914

MIESZKANIA

Mieszkanie
3 pokojowe z wygodami, poszukuje młody, bezdzietny, zamożny kupiec. Warunki podług ugody. Oferty pod „28“ do Dzien. Bydg. (7196

Poszukuję
mieszkania dwupokojow. z kuchnią, najchętniej na Szwederowie, wprost od gospodarza. Płacę czynsz za rok z góry. Zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „L. B.“ 7199

Portjerstwa
poszukuje mała rodzina z praniem. Łask. oferty pod „Portjerstwo“ do Dz. Bydg. (7195

5 pokoi
wprost od gospodarza, 3 pokoje nadające się na biuro. Wskaże „Orient“, Plac Piastowski 2, tel. 1163 3907

Mieszkania
2, 3, 4, 5 pokojowe za zwrotem remontu wskaże klientom „Ostoja“, Król. Jadwigi 4. (7201

POKOJE

Na biuro
poszukuję 2 pokoje, mogą być umebl., tylko w centrum do I piętra, możliwie z telefonem. Zgłosz. pod „Kwiecień“ do filji Dzien. Bydg. (7194

Panienka
do wspólnego pokoju może się zgłosić. Lubelska nr. 1, II ptr. lewo. 7189

Pokój
umebl. zaraz do wynajęcia. Jana Kazimierza 3, III piętro. (7238

Poszukuję
pokoju skromnego. Adres złożyć w Dzien. Bydg. pod „Skromny“. (7217

Pokój
dobrze umebl. z osobnem wejściem od 1. 4. do wynajęcia. Dworcowa 31 b. Kulpińska. 7209

Pokoje
z pełnem utrzymaniem od 1. IV. dla uczennic do wynajęcia. Siemiradzkiego 3, I p. pr. (3906

RÓŻNE

Torebki
szczęścia dla dzieci polecam. Sklep cukierków, papieru, zabawek i t. d. „UNION“ Poznań, W. Garbary 13. Podróżujących poszukuje się. (7228

Oddam
dziecko na wychowanie. Zgł. do „Kurjera“, Parkowa pod „S. W.“ 3913

Wypożyczę
2000 zł temu, kto odstąpi 3 pokojowe mieszkanie. Czynsz za rok z góry. Najchętniej od właściciela domu. Oferty do Dz. Bydg. pod „Przemysłowiec“. 7197

Dobra egzystencja.
Poszukuje się kapitalistę do pierwszorzędnego przedsiębiorstwa już dobrze zaprowadzonego, które ma w Polsce wielkie powodzenie, jako wspólnika lub też do nabycia. Zgłosz. pod „D. E.“ do Dz. Bydg. (7237

Hipoteki

reguluje z dobrym skutkiem w kraju i zagranicą

St. Banaszak,

obrońca prywatny, Bydgoszcz, ul. Cieszkowskiego 2. Telefon 1304. Długoletnia praktyka. (20390

POLECENIA

„Wanda“

fabryka czekolady, Bydgoszcz ul. Długa 65, poleca masę marcepanową, masę do pieczenia „Persypanmasse“ grylarz, nugat orzechowy i migdałowy po cenach konkurencyjnych oraz wielki wybór wyrobów wielkanocnych. (5699

MEBLE

Najtańsze źródło zakupu w wielkim wyborze kompletnych pod gwarancją dęb.: jadalni, sypialni, pokoi męskich, kuchni oraz mebli pojedyńczych, także wyściełane solidnego wykonania własnych warsztatów na dogodnych warunkach poleca

Ignacy Grajnert,

Bydgoszcz. (9574

Dworcowa 8. Tel. 1921

6 fotografji

pocztówkowych 2 zł., 12 amerykańskich 1 zł., portret 2 zł., kolorowa fotografja 2 zł. Pilne fotografje na poczekaniu. „Wiol“, Sienkiewicza 44. 3809

Meble.

Jadalnie, sypialnie, pokoje męskie i różne meble w wielkim wyborze od najwykwintniejszych do pojedyńczych. Ceny i warunki najkorzystniejsze. Dobrzyński, Długa 4. 6779

Powozy

wolanty, samojazdy, bryczki, polowczyki kryte, półkryte, sanki, gotowy wybor, najlepsze wykonanie, poleca Sperling, nast., Nakło, przy dworcu 28784

Leżanki

kanapy i materace najtaniej i pod gwarancją sprzedaje tylko Andrzej Nowak, ul. Podgórna 28, róg Wełniany Rynek. (2848

Meble

na dogodnych warunkach polecam sypialnie, jadalnie, szafy, łóżka, kuchnie, materace, leżanki, kanapy, lustra Zieliński, Śniadeckich 43 (7168

Maszyny do pisania

oraz kasy „National“ naprawia pod gwarancją prawidłowego funkcjonowania Karol Buchholc, Plac Wolności 1, tel. 1514. 4841

Maszyny

do pisania oraz kasy „National“ naprawia pod gwarancją prawidłowego funkcjonowania Karol Buchholc, Plac Wolności nr 1, tel. 15-14. 5554

Walizki

Torebki damskie

najnowsze modele wiedeńskie. Nessesery, manicury, teki do akt, teki szkolne, portfele, portmonetki. sakwojarze. sutki skórzane, kufry bagażowe. kufry samochodowe, plecaki. laski, parasole damsk e i męskie — zawsze w wielkim wyborze po niskich cenach poleca (dla odsprzedających wysoki rabat) specjalny magazyn wyrobów skórzano galanteryjnych i przyborów podróżnych

ZYGMUNT MUSIAŁ

Bydgoszcz

Długa 52. Tel. 1133.

Hurt (11627 **Detal**

Sypialnie

dębowe, orzechowe, meble pojedyncze, kuchnie, leżanki, kanapy, lustra, wprost z warsztatu poleca najtaniej Fabryka Mebli, Bydgoszcz, Dr. Em. Warmińskiego 10. (7149

Meble!

Przy dogodnych warunkach polecam: kompl. pokoje męskie, kluby, jadalnie, sypialnie, kuchnie jako też pojedyncze meble, szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, fotele, biurka, lustra i inne przedmioty.

Piechowiak, Długa 8

Tel. 1616.

SPRZEDAŻE

Kto chce

kupić gospodarstwo 100 morg. dobrej ziemi, okazyjnie nie drogo, to proszę natychmiast przybyć z gotówką. 100 morg. wtem 15 łąki, budynki I klasy na żelazie, inwentarz nadkompletny, prywatne bez długu, komunikacja dobra 34.000 zł wpłaty najmniej 25.000 zł. i wiele innych poleca biuro Pogoń, ul. Dworcowa 80. Znaczek na odpowiedź.

Okazyjne majątki

100 mórg buraczanej ziemi dobre budynki, 4 konie, 8 bydła. świnie, drób, 45.000 zł wpłaty 30.000 zł. 98 mórg pszennej ziemi, budynki dobre, 4 konie, 6 bydła itp. 32.000 zł wpłaty 25.000 zł. 85 mórg ziemi pszennej, budynki I kl., 3 konie, 6 bydła, świnie, drób, 25000 zł wpł. 13000 zł i inne. Dzierżawy 450 mórg 35000 zł, 340 mórg 32000 zł 250 mórg 20.000 zł, 90 mórg 10.000 zł, 50 mórg 8000 zł 25 mórg 5000 zł Wiele innych objektów poleca i przyjmuje świeże biuro „Pogoń“, Bydgoszcz, ul. Dworcowa nr. 80, telefon 1815. Znaczek na odpowiedź.

Gospodarstwo

15 mórg. budynki masywne 6 klm. od Szubina, bez długu. sprzeda właściciel. Malina, Na Wsgórzu nr. 31, Bydgoszcz. (7140

Gospodarstwo

prywatne 70 mórg z żywym i martwym inwentarzem zaraz na sprzedaż. Zalewski, Osielsko p. Bydgoszcz. 6970

Kamienicę

sprzedam, miesięczny dochód 300 zł, wpłata 12000. Gordon, Gdańska 60. 7147

Dom

z piekarnią i z 5 morg. roli natychmiast na sprzedaż około Torunia. cena gotówką 27.000 zł. Wiadomość: Karpiński Toruń pod Krzywą Wieżą 12. 7118

Dom

z piekarnią na sprzedaż. Solec-Kujawski, Dworcowa 25. 3830

Dom

z piekarnią, w mniejszem mieście na sprzedaż. Zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Piekarnia“. (7187

Skład

kolonjalny z mieszkaniem 2 pokojowem i kuchnią w śródmieściu z powodu wyjazdu tanio oddam. — Adres wskaże filja Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (3873

Skład

węgla i drzewa sprzedam zaraz w Bydgoszczy z powodu wyjazdu, w tem 3 konie, 3 wozy i t. p. Wiadomość, restauracja, Sienkiewicza 53. (3786

Na sprzedaż

platforma, 2 brony, pług. opylaczka ręczna i drabiny Wiadomość Długosza 14, III piętro. 3870

Zakład fryzjerski

damsko-męski dobrze zaprowadzony, egzystencja zapewniona. bardzo korzystnie na sprzedaż. Jan Kryks, Kowalewo, (Pom. (7105

Pianino

czarne, ładny głos tanio sprzeda Majewski, Pomorska 65. 3854

Okazyjnie

na sprzedaz urządzenie do kolonjalki. Szafa z szufladami i wiele innych rzeczy, tanio. Grunwaldzka 88, Piwiński. (7148

Bufet

kredens dębowy dobrze utrzymany, modny fason tanio na sprzedaż. Śniadeckich 11, II ptr. lewo. 3869

Pianino

oraz wózek dziecięcy tanio na sprzedaż. Wiad. w filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. 3867

Maszynę do pisania

kupicie najkorzystniej w składzie urządzeń biurowych St. Skóra i Ska. Bydgoszcz, Hotel pod „Orłem“. (23025

Indian

P. P. S. z przyczepką korzystnie na sprzedaż. Sępólno, Hallera 1. 7084

Ford

półciężarowy korzystnie na sprzedaż. Bydgoszcz. Grodzka 23. 7043

Na sprzedaż

używane eleg. lustro 1×3, kanapa, stół owalny. Kujawska 4 podw. pt. pr. 7136

Na sprzedaż

jeden ostry podwórzowy pies i kilka centn. gaszonego wapna. Pomorska 67 parter. (3862

Świeżo

ocielona krowa z cielakiem na sprzedaż. Karpacka 30. (7180

KUPNA

Hallo! — M. m. meble!

Zatelefonuj 1025 i zapytaj się kto płaci najwyższe ceny za wszelkie meble, a specjalnie za jadalki, sypialki, pokoje męskie, saloniki, dywany i lustra instrumenty muzyczne, maszyny do szycia i pisania, kasy żelazne, gramofony szafkowe i inne rzeczy tylko Sniadeckich nr. 56, specjalny i jedyny magazyn mebli okazyjnych w Bydgoszczy. (6129

Baczność!

Poszukuję majątków, gospodarstw, gościńców do sprzedaży lub dzierżawy. Zgł Stan Otręba, Kotlin (przy stacji) pow. Jarocin. 7130

Poszukuję

gospodarstwa od 140—200 mórg przy wpłacie do 50 tysięcy zł, proszę o podanie najbliższej stacji kolejowej, odległość, opis całego gospodarstwa i cenę, okolica obojętna Zgłosz. proszę nadesłać do Dzien. Bydg. pod ‚Gospodarstwo‘. Pośrednicy wykluczeni. 3650

Mały domek

z ogrodem i cośkolwiek ziemi poszukuję celem natychmiastowego kupna przy wpłacie około 3000 zł. Oferty pod „J. L. 1000“ do Dzien. Bydg. 7005

Za gotówkę

kupię dom z interesem kolonjalnym i restauracją, z wolnem mieszkaniem 4 pokojowem w Bydgoszczy lub w ruchliwem mieście powiatowem w Poznańskiem. Oferty do filji Dz. Bydg., Dworcowa nr. 2 pod „A. T. 1860“. (3783

Interes

towarów krótkich lub inny w dobrym punkcie z mieszkaniem 4—5 pokojowem kupię od 15 kwietnia lub później Oferty z dokładnem opisaniem objektu i podaniem ceny pod „15 kwietnia“ do filji Dzien Bydg. Dworcowa 2. (3707

Zbożowiec

kupi motocykl używany za gotówkę. Zgłoszenia z podaniem marki, ceny, oraz siły motoru uprasza się nadesłać do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Motocykl“. (3877

Kupię

tokarnię 1,5—3 mtr. używaną i wszelkie narzędzia ślusarskie. Oferty do filji Dz. Bydg., Dworcowa 2 pod „Tokarnia“. (3892

Kupujemy

używane meble i wszelkie antyki. Płacimy najwyższe ceny. Dom Komisowy, Pomorska 6. 6571

Pianino

kupię za gotówkę. Kwolek, Kaszubska 5. 7153

LEKCJE

Udzielam

lekcji gry na gitarze. Of. pod „F. M.“ do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (3886

Lekcje.

4 miesięczny kurs handlowy rozpoczął się 1-go marca r. b. Zapisy przyjmuje jeszcze Dyrekcja przy ul. Chrobrego 7. 5494

POSADY WOLNE

Podróżującego

na województwo Poznańskie i Pomorskie wprowadzony dobrze w handlach skór i żelaza przy wysokiej prowizji zaraz poszukiwany. Zgłosz. pod „P. T. 10“ do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (3890

Kupiec

z branży maszyn rolniczych, znający dokładnie książkowość i jest zarazem dzielnym sprzedawcą, na stałe zatrudnienie zaraz potrzebny. Józef Rytlewski, Swiecie n W., tel. 88. 7034

Kierownika

sklepu, który byłby jednocześnie odpowiedzialnym kierownikiem handlowym z odpowiednią kaucją poszukuje Zarząd spółdzielni 63 pp. Warunki według umowy. Zgłoszenia w kancelarji Spółdzielni 63 pp. w Toruniu, koszary Hallera — między godziną 14—15. 6929

Stolarzy

na mahoniowe meble, pierwszorzędne siły poszukuje R. Katz, Kościuszki 56. 7192

Poszukuję

dzielnego pomocnika fryzjerskiego zaraz. Zgłosz. Sękowski Czesław, Chojnice, Rynek 4, zakład fryzjerski. 7123

Samodzielnego

buchaltera lub buchalterki poszukuję natychmiast. — Reflektuję tylko na dobrą siłę. Oferty proszę składać pod „Samodzielne“ do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 3868

Posadę

stałą otrzyma ten, kto wypożyczy 4—5 tys. zł za pewną gwarancją lub przyjmie spólnika z większem kapitałem. Zgłosz. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „6—7“. (3883

Dzielny

pomocnik fryzjerski damsko-męski może się zgłosić. Zbożowy Rynek 5. 7143

Pomocnika

fryzjerskiego poszukuje zaraz Jarzyna, Sniadeckich 9. 3864

Szofer - ślusarz

potrzebny od zaraz. Józef Rytlewski, Swiecie n/W. telefon 88. 7033

Poszukuję

zaraz starszej. dobrze wykwalifikowanej modniarki Fr. Kleina, Wejherowo, Plac Wejhera 2. (7160

Potrzebna

zaraz lub 1. 4. br. dziewczyna do dzieci z dobremi świadectwami. Również dobra samodzielna kucharka znająca się na wszelkiej pracy domowej może się zgłosić. Lisiecka, Jagiellońska 57. (7158

Służąca

potrzebna. Dworcowa 31a, parter prawo. 7139

Służąca

umiejąca dobrze gotować i służąca do wszystkiego potrzebna zaraz. Cukiernia, Jagiellońska nr. 14. 7150

Kucharkę

umiejącą dobrze gotować i wykonywać wszelkie domowe prace poszukuje od 1. lub 15. kwietnia H. Semrauowa, Dom Towarowy, Dąbrowa Chełmińska. 6990

Kobieta

do uprzątania przed południem może się zgłosić. Reich, Grunwaldzka 135, II ptr. 7154

Kobieta

do codziennej posługi potrzebna. Szelc, Promenada 40. 3880

Dziewczyna

umiejąca gotować do wszelkiej pracy domowej potrzebna zaraz lub od 1. IV. br. Zgłosz. Bosiacki, ogrodnictwo. Kapuścisko-Małe, Fordońska 52. (3871

Służąca kucharka

porządna i uczciwa z dobremi świadectwami potrzebna zaraz lub od 1 kwietnia. L. Świniarska, Jagiellońska 30. 3859

Do prowadzenia

małego. lepszego domu (2 osoby) potrzebna od 1. kwietnia br. kucharka-gospodyni Główny warunek samodzielne. dobre gotowanie. Oferty z podaniem wieku. dotychczasowej działalności i pensji, do P Czaplewska, Bazar, Zbl-wo Pomorze. (7085

Służąca

z gotowaniem zaraz potrzebna. Marta Zblewska. Chełmno, Grudziądzka 18. 7121

Młodsza

gospodyni hotelowa z dobremi świadectwami poszukuje posady. Zgłosz. Hotel Engel, Chojnice. 7117

Gospodyni

która dobrze gotuje. do wszelkich prac domowych zaraz lub od 1 kwietnia br. potrzebna. Zgłoszenia do godziny 6-tej w Drukarni Herm Frankego 2. Po godz 6-tej Herm. Frankego 3 II p 3836

Służąca

młodsza, znająca dobrze gotowanie, z powodu zamążpójścia obecnej potrzebna od 1 kwietnia. Zacisze 5, II ptr. lewo. 3527

Służąca

uczciwa potrzebna zaraz lub od 1. 4. Rzeźnictwo, Bielawki, Senatorska 30. 7137

POSADY POSZUKUJA

Książkowy - bilansista

kawaler lat 24 z branży zbożowej, dobry pracownik, sumienny wykonawca gruntownie znający swój fach. z dobrą sławą i opinją zamienić pragnie posadę. Łask. zgłoszenia do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „3837“. (3838

Biuralistka

rutynowana kilka godzin tygodniowo przyjmie Fa Sniegowski, Sniadeckich nr. 21, Tel. 215. 3882

Uczciwa

dziewczyna z dobremi świadectwami, która prowadzi samodzielnie gospodarstwo, poszukuje posady od 1. IV. br. Zgłosz. do filji Dzien. Bydg. pod „Uczciwa“ 3865

Dziewczyna

uczciwa z dobremi świadectwami poszukuje od 1. 4. miejsca. Oferty pod „Dobra“. do Dz. Bydg. 7146

Młoda biuralistka

z ukończoną szkołą handlową poszukuje od 1. IV. odpowiedniej posady. Łaskawe zgłosz. pod „W. K.“ do Dz. Bydg. (7060

Poszukuję

posady jako uczenica kucharska. Zgł. do Dz. Bydg. pod „150“. (7059

Kucharka

córka gospodarza, lat 23 szuka posady do wszelkich prac domowych. Zgł. uprasza Makowski, Błądzikowo, poczta Zelistrzewo, pow. Morski. (7173

DZIERZAWY

Poszukuję

mniejszą ubikację na warsztat stolarski. Oferty do Dzien. Bydg. pod „B. 202“. 7141

Ubikacje

poszukiwane nadające się do fabrykacji, rozmiaru do 100 m² z wodą i światłem możliwie z betonową podłogą. Oferty pod „R. L.“ do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (3840

Poszukuje się

dzierżawy gospodarstwa 100—400 w dobrej okolicy na przeciąg 12 lat. oraz składu lub oberży również na 12 lat wprost od właściciela tylko w dużej wiosce. Uprasza się o podanie dokładnych warunków celem przejęcia i proszę skierować pod „T. T. G.“ do Dziennika Bydgoskiego. 7080

Składnicy

składającej się z próżnego składu z pokojem lub coś w tem rodzaju poszukuję zaraz. Okolica obojętna. Oferty pod „Składnica“ do filji Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2. (3849

Skład

z 2 pokojowem mieszkaniem w centrum miasta Inowrocławia odstąpię zaraz lub od 1 kwietnia br. Oferty poste restante Inowrocław „Nr. 500“ 3876

Duża

remiza, piwnice z elektr. światłem, podwórze, wielki wjazd, nadający się na handel węgli itp. od 1 IV. lub później do wydzierżawienia ew z 3 pokojowem mieszkaniem. Zgłoszenia do Dz. Bydg. pod „A. S. 444“. 7170

MIESZKANIA

Zamienię

pokój z kuchnią na 2 lub takie same. Malborska 7, parter lewo. (7155

3 pokojowe

mieszkanie z kuchnią do wynajęcia wprost od gospodarza. Hotel Rió, pokój 18, M. Gol. (3888

Poszukuję

mieszkania 5—4 pokojowego z komfortem wprost od gospodarza, płacę roczny czynsz, pośrednictwo wykluczone. Łask. oferty pod „M. K.“ do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. 3866

Zamienię

4-pokojowe mieszkanie z kuchnią i wszelkiemi wygodami w nowo wybudowanym domu przy ulicy Promenada na 2—3 pokoje z kuchnią w śródmieściu. Adres wskaże filja Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (7052

Starsza

panna, dobrze sytuowana, szuka 2—3 pokojowego mieszkania z kuchnią. — Zgł. uprasza Zawadzka, Karpacka 22. (7157

Mieszkanie

4—6 pokoj. komfortowe szukam, płacę 2—3 lata z góry komorne. Okolica obojętna. Zgłosz. filja Dz. Bydg. ul. Dworcowa nr. 2 pod „4—6“. (3643

Mieszkania

3 pokojowego poszukujemy „Grakona“, Tow. Akc. ul. Marcinkowskiego 7-8. 3860

Zamienię

2 tanie pokoje i kuchnię na 3 pokoje i kuchnię. Adres wskaże „Dz. Bydg“. 7167

POKOJE

2 pokoje

lub 1 większy umebl. lub próżne w lepszem położeniu, nadające się na pracownię krawiecką poszukuję. Oferty do filji Dz. Bydg. pod „Krawiec 2“. 3874

Pokój

dla lepszego pana. Kościuszki 58, parter prawo. 3879

Pokój

umebl. bez pościeli zaraz lub od 1. 4. do wynajęcia. Hetmańska 7, parter lewo.

Pokój

bez pościeli. Kordeckiego 15, II ptr. 7179

Pokój

dla 2 panów do wynajęcia. Sienkiewicza 52, I ptr. prawo. 7181

Pokój

umebl. bez pościeli do wynajęcia zaraz lub od 1. 4. Hetmańska 7, ptr. lewo. 7166

ROZMAITE

Obiady

smaczne z trzech dań 1 zł. Kuchnia wyśmienita. Restauracja Hotelu Rio. (3829

Obiady

smaczne po 1 zł. poleca restauracja „Ognisko“, Jagiellońska 71. (7095

Kupiec

Pomorzanin (fachowiec) znajdzie sposobność ożenienia się z przystojną panną, posiadającą w ożywionem mieście, skład towarów krótkich. dobrze zaprowadzony Sprawę traktuje się poważnie. Zgłoszenia do „Dziennika Bydgoskiego“ pod „Przystojna panna“. 7084

Inteligentna

panna dobrego charakteru posiadająca w mieście pow. dobrze prosperującą piekarnię, pragnie zapoznać się z panem odpowiedniego zawodu, tylko dobrym fachowcem, możliwie z gotówką lub urzędnikiem w celu matrymonjalnym. Panowie inteligentni, trzeźwi, od lat 30—40 raczą swe oferty możliwie z fotografją nadesłać do Dz. Bydg. pod „K. L. 30“. (7172

Kawaler

lat 28, przystojny, średniego wzrostu, na stałej posadzie, z braku znajomości pozna ładną pannę z posagiem w celu matrymonjalnym. Zgł. do Dz. Bydg. pod „S. D.“ (7175

Poszukuję

na moją posiadłość z oberżą na pierwszą hipotekę 4—6000 zł przy dobrem oprocentowaniu. Zabezpieczenie w dolarach Łask. zgłosz. do Dz. Bydg. pod „A. S.“ (7161

1000 zł

wypożyczę za pokój umeblowany. Zgłosz. do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „Wzamian“. 3889

Poszukuję

pożyczki w sumie 2 tysiące zł. na dłuższy termin pod zastaw gwarancyjny lub listy hipoteczne. Oferty pod „F. E.“ do Dzien. Bydg. (7152

Kto

udzieli pożyczki 1—2000 zł na krótki czas, dobry procent, właścicielowi większej nieruchomości. Łask. oferty do Dzien. Bydg. pod „Pożyczka“. 7138

Z kapitałem 15.000 zł.

i współpracą przystąpi do zyskownego przedsiębiorstwa solidny kupiec. Włożony kapitał musi być zabezpieczony. Wyczerpujące propozycje pod „Zabezpieczenie“ do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (3706

Ostrzeżenie.

Podaję do wiadomości, że pokój do wynajęcia ogłoszony przez p. A. Dudzik, Swiętojańska 21, nie może być odnajętym z powodu zakazu właściciela. Zarządzający J. Janczur, Nakielska 1. (3891

Ostrzeżenie!

Weksel przez nas akceptowany na 360,65 zł płatny dnia 17. kwietnia 1928 r. zaginął i takowy unieważniamy. T. Szmelter i F. Wesołowski, Bydgoszcz, Stary Rynek nr. 19. (7046

Zgubiono

testament. Uprasza się o zwrot w Dz. Bydg. 7145

Zgubiono

dnia 29 bm. o godz. 14 na dworcu w Bydgoszczy 470 zł w kopercie. Łask. znalazcę proszę o oddanie za wynagrodzeniem u p. Lewandowskiej, Nakło, Dąbrowskiego 145. (3875

†

Dnia 19 marca 1928 r. o godzinie 10.15 rozstał się z tym światem po długich cierpieniach opatrzony Olejami św., mój kochany mąż, nasz drogi ojciec, ś. p.

Juljan Leppert

kupiec

w 44 roku życia.

Złożenie zwłok z kaplicy cmentarza Serca Jezusowego w czwartek, 22. bm. o godz. 4.30.

Na smutny ten obrzęd zaprasza panów kupców, krewnych i znajowych w smutku pogrążona

żona z dziećmi.

Bydgoszcz, ul. Matejki 2, dnia 21 marca 1928 r.

Msza św. żałobna za spokój duszy odbędzie się o godzinie 8-ej rano w dzień pogrzebu w kościele Serca Jezusowego. (F-3918

W dniu 20 marca o godz. 8-mej rano podobało się Panu Bogu zabrać do grona swych aniołków naszego najdroższego synka i kochanego braciszka

ś. p.

Wojtusia Grześkowiaka

w 3-ej wiośnie życia, o czem donoszą w nieutulonym smutku pogrążeni

Rodzice i siostrzyczka.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek o godzinie 4 po południu z domu żałoby, ul. Trzeciego Maja 22. (7142

Sprzedaż przymusowa.

W czwartek dnia 22 marca br. o godz. 11 przed południem będę sprzedawał przy **ulicy Długiej 21, I piętro** najwięcej dającemu za gotówkę

1 bufet dębowy, 1 kanapę, 1 zegar, 1 obraz, 1 lustro, 1 stolik, 1 garnitur koszykowy.

Malak, komornik sądowy. (7227

†

Dnia 19. bm. o godz. ½11 przed poł. zmarł po krótkiej, lecz ciężkiej chorobie opatrzony Sakramentami św. mój kochany mąż, nasz ojciec, teść i dziadek

ś. p.

Teodor Skrzypiński

o czem donosi w smutku pogrążona

Żona z rodziną.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek o godz. 4 po południu z domu żałoby, Rycerska 2.

Msza św. odbędzie się w czwartek o godz. 9 w kościele Serca Jezusowego. (3919

Podziękowanie.

Za nadzwyczaj serdeczne współczucie przy śmierci męża i ojca naszego składamy na tej drodze pastorom Paulichowi i Galsterowi za słowa pełne pociechy, za liczne wieńce, śpiewakom za wzniosły śpiew oraz wszystkim Znajomym i Przyjaciołom, którzy oddali Zmarłemu ostatnią przysługę

serdeczne Bóg zapłać.

Stroskana **rodzina Haman.**

7156)

Konkurs.

W Kasie Miejskiej w Miasteczku nad Notecią wakuje od 1 kwietnia 1928 r. **posada**

rendanta miejskiego

z poborami grupy XII., szczebel a. Wnioski należy przesłać na ręce burmistrza Ziarnika najpóźniej do dnia 25-go marca 1928 r.

7253) **Magistrat,** Ziarnik.

7229

Przedrukarz

potrzebny zaraz **na stałą posadę.**

Zgłoszenia z odpisami świadectw uprasza

Drukarnia św. Wojciecha w Poznaniu.

Zecer

o ile możności z egzaminem mistrzowskim, któryby jednocześnie redagował mały, bezpartyjny dziennik, **potrzebny zaraz.** Zgłosz. pod „Tutejszy" do Dz. Bydg.

Poważna instytucja bankowa w Bydgoszczy **poszukuje** rutynowanej (7185

korespondentki - stenotypistki

władającej biegle językiem niemieckim i ewtl. francuskim lub angielskim. Oferty z podaniem życiorysu i odpisami świadectw odbytej praktyki bankowej jak również z podaniem nazwisk osób, które udzielą informacji, uprasza się składać do biura ogłoszeń „Par" Bydgoszcz, Dworcowa 72 pod „Bank".

Czytajcie Dziennik Bydgoski!

Cena ogłoszeń: 20 gr. za milim. 1 łamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim. 1 łam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Redaktor odpowiedzialny: Henryk Ryszewski w Bydgoszczy.